

ЗМІСТ

Засідання сорок третє, ранкове
(Вівторок, 22 травня 2018 року)

Виступи уповноважених представників депутатських фракцій і груп	...3
Прийняття за основу проектів законів:	
«Про внесення змін до Земельного кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо стимулювання створення і розвитку сімейних фермерських господарств та припинення корупційних зловживань у сфері розпорядження землями державної та комунальної власності»	...16
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вирішення питання колективної власності на землю, удосконалення правил землекористування у масивах земель сільськогосподарського призначення, запобігання рейдерству та стимулювання зрошення в Україні»	...40
Голосування щодо включення проектів законів до порядку денного сесії	...47, 80
Прийняття за основу проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо стимулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств»	...48

Внесення змін до Податкового кодексу України щодо деяких питань оподаткування податком на додану вартість операцій з вивезення за межі митної території України олійних культур»	...71
Заява фракцій «Блок Петра Порошенка» і «Народний фронт»	...81

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ СОРОК ТРЕТЄ

*Сесійний зал Верховної Ради України
22 травня 2018 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні колеги! Прошу заходити до залу, займати свої робочі місця, приготуватися до реєстрації. Колеги, готові до реєстрації? Прошу народних депутатів зареєструватися. Прошу взяти участь у реєстрації.

Зареєстровано 353 народні депутати.

Ранкове пленарне засідання Верховної Ради України оголошується відкритим.

Нагадую, що у вівторок ми маємо виступи представників фракцій і груп. Прошу записатися на виступ. Будь ласка.

Від групи «Воля народу» до слова запрошується Сергій Петрович Лабазюк. Будь ласка.

ЛАБАЗЮК С.П., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (одномандатний виборчий округ № 188, Хмельницька область, самовисуванець). Шановний пане Голово! Колеги! Дорогий український народе! Сьогодні в парламенті, без перебільшення, доленосний день для всіх аграріїв і для нашої держави загалом. Півроку аграрне середовище кипить через обговорення так званих соєвих поправок. Для відновлення справедливості аграрії розробили законопроект [№ 7403-2](#), який підтримали 15 обласних рад, всі профільні асоціації, наші закордонні партнери і велика кількість народних депутатів, які сьогодні присутні в цьому залі. Але досі товчемо воду в ступі.

Я постійно спілкуюся з аграрним середовищем, фермери налаштовані досить рішуче, кажуть: якщо депутати вкотре не підтримають їхню пропозицію і не буде відновлено відшкодування ПДВ при експорті олійних культур, акції протесту знову відновляться по території всієї нашої держави. Тому треба відмовитися від так званої практики шокової терапії і підтримати сьогодні даний законопроект.

Колеги, не менш важлива тема для нас – рейдерські захоплення. Сьогодні ключові великі агроструктури говорять про те, що їх захоплюють, я вже не кажу про маленькі фермерські господарства, так звані колгоспи, які кричуще до нас звертаються з тим, щоб ми їх захистили. Я вам надам відповідь, чому це сталося. На сьогодні у нас через законодавчі прогалини є така можливість. І коли інвестори приходять в Україну, то для них, на жаль, ключове питання – вже не заробити гроші, а хоча б зберегти те, з чим вони до нас прийшли. Саме відсутність чесних судів і чітких правил гри призводить до рейдерства.

Аграрне рейдерство – один із проявів відсутності торжества закону і гарантій прав власності. Саме відсутність можливості захистити себе і не дає нам сьогодні розвивати інвестиційну привабливість України. Держава повинна втрутитися в ситуацію, що склалася, і захистити інвесторів від рейдерських захоплень. Право власності має бути святим і непорушним.

Для протидії рейдерству комісія під головуванням Першого віцепрем'єр-міністра, до складу якої входжу і я, спільно з представниками Міністерства внутрішніх справ, Міністерства юстиції, профільних асоціацій та громадської організації «Бізнес-варта» напрацювали законопроект [№ 8121](#). Сьогодні цей законопроект мав бути в порядку денному. І я хочу вірити, що ми все-таки невдовзі його розглянемо. Ми на Хмельниччині вже розпочали реальні дії і сьогодні маємо можливість сказати, що хмельницькі аграрії захищені.

І наостанок. Не менш нагальне питання сьогодні – утворення Вищого антикорупційного суду. Депутатська група «Воля народу» закликає парламент нарешті зробити цей важливий крок, прийти до спільного знаменника. Ми розуміємо, що до цього часу питання утворення антикорупційного суду було заручником політичних...

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, 30 секунд, завершуйте.

ЛАБАЗЮК С.П. Аналогічне питання – обрання нового складу ЦВК. Багато заяв, але більше популізму, і на сьогодні, на жаль, – ніяких дій. Нинішню Центральну виборчу комісію можна порівняти

з осетриною другої свіжості, далі зволікати з питанням її оновлення вже нікуди. Закликаємо всі фракції змінити безкінечні консультації на результативне голосування. Досить перекладати...

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо, шановний колего.

До слова запрошується голова фракції «Опозиційний блок» Юрій Бойко. Пане Юрію, будь ласка.

БОЙКО Ю.А., член Комітету Верховної Ради України у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановна пані головуєча! Шановні народні депутати! Україна знаходиться в кризі, і головним дестабілізуючим фактором є конфлікт на Донбасі. Як показують опитування, найбільше українці хочуть миру і стабільності. Тож давайте забезпечимо те, що хочуть наші громадяни.

Україні потрібен мир, але помилки в зовнішній і внутрішній політиці викреслюють нашу державу з порядку денного світового співтовариства, викликають роздратування і зіштовхують нас та наших сусідів – Польщу, Угорщину, Румунію, Білорусь. Інтерес до України зростає тільки в разі виникнення надзвичайних ситуацій або проявів ксенофобії та расової ненависті.

За все це – зuboжіння населення, антинародні реформи і розвал економіки – несе відповідальність ця антинародна влада. Уряд продовжує методично добивати ліквідні промислові підприємства, доводячи їх до банкрутства, щоб продати за копійки. Серед них – заводи аерокосмічної галузі, Одеський припортовий завод, «Турбоатом» та інші.

Тому в умовах кризи в економіці і знецінення валюти ми вимагаємо скасувати грабіжницьку приватизацію за безцінь під своїх людей. Ми вимагаємо, і я особисто наполягаю, на негайному звіті уряду з приводу цього дешевого розпродажу державних активів.

І окремо вимагаємо відзвітувати щодо тарифної політики в поточному році. Ні для кого не секрет, що українців готують до чергового підвищення вартості газу і комунальних послуг, значного

зменшення кількості одержувачів субсидій. По суті, це призведе до чергового зубожіння населення.

Я їжджу по всій країні, і всюди люди ставлять одне запитання: чим взагалі займається уряд? Тільки за останній місяць: отруєння дітей у Черкасах і на Дніпропетровщині, пожежа на складах боєприпасів у Харківській області, загострення кримінальної ситуації на вулицях міст і сіл, де кількість загиблих вже перевищує бойові втрати. Та ще й медична реформа. Українцям, схоже, залишають два варіанти – померти або емігрувати з України.

Шановні народні депутати! Сьогодні парламент має історичний вибір: або допомогти Президенту і уряду остаточно знищити країну і людей, або дати Україні шанс на розвиток і процвітання. Нагадаю, що ми живемо в парламентсько-президентській республіці. Вам – вирішувати. Народ свій вибір зробить. Дякую за увагу (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧА. Наступний виступ – від фракції Радикальної партії. Я так розумію, Олег Ляшко. Будь ласка.

ЛЯШКО О.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка).* Радикальна партія. Вчора НАК «Нафтогаз України» прийняла рішення про збільшення на 20 відсотків вартості газу для промислових виробників. Це означає, що наша продукція стане дорожчою. Тепер замість того, щоб українці отримали підвищення зарплати, підприємства будуть скорочувати робочі місця.

Київська влада хоче підвищити з 6 до 8 гривень вартість проїзду у громадському транспорті.

«Укрзалізниця» замість того, щоб забезпечити працюючі ескалатори і ліфти для громадян, хоче на 30 відсотків підвищити вартість пасажирських перевезень.

Уряд вже домовився з Міжнародним валютним фондом і бере на себе зобов'язання про підвищення до 11 тисяч гривень за 1 тисячу кубічних метрів газу для українських громадян.

Натомість Міжнародний валютний фонд нам ставить вимогу: не можна підвищувати заробітні плати і пенсії.

У мене просте запитання: як вижити українцям, коли абсолютно недоступні ціни на ліки, на продукти харчування, навіть на проїзд у громадському транспорті і комунальні послуги, які так само зростають у зв'язку з підвищенням ціни на газ? Це політика, яка веде до знищення української економіки, до того, що Україна буде експортувати ще більше робочої сили і сировини, замість того щоб розвивати власну економіку і створювати робочі місця для своїх громадян у рідній країні.

Уряд і влада, Президент проводять політику, яка позбавляє українців майбутнього. Підвищення цін, галопуюча інфляція, підвищення тарифів – залазять у кишені мільйонам українців. На 1,5 тисячі гривень пенсії, на 2-3 тисячі гривень зарплати не порозкошуєш. Це тільки заплатити за комуналку, а решти навіть на хліб без масла не вистачить.

Наша команда пропонує іншу політику. Ми вимагаємо від уряду відмовитися від підвищення ціни на газ і від підвищення тарифів. Навпаки, проводити політику на збільшення видобутку власного газу, на енергомодернізацію і, як наслідок, на зниження тарифів.

Ми вимагаємо від влади відновити державне регулювання цін на продукти першої необхідності, на ліки, обмежити рентабельність продажу ліків, скасувати ПДВ, розширити перелік ліків, вартість яких відшкодовується. Щоб українці безплатно отримували ліки у разі онкологічних захворювань, антибіотики. І запровадити сувору кримінальну відповідальність за фальсифікацію ліків.

Ми вимагаємо від уряду обмежити апетити НАК «Нафтогаз України», «Укргазвидобування», які за рахунок пограбування українців заробляють собі по 300 відсотків рентабельності, заганяючи українську промисловість у збитки, а українців залишаючи без роботи.

Якщо ви не припините політику грабунку українців, ми винесемо вас усіх на вилах! Ми не дозволимо перетворити Україну на руїну, на розвалину, де не буде ні села, ні міста, ні робочої людини...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, 30 секунд, завершуйте.

ЛЯШКО О.В. Ми вимагаємо від влади, від парламентської коаліції підтримати наші ініціативи, внести зміни до Конституції щодо

підтримки фермерства, відновлення тваринництва, створення нових робочих місць в Україні.

Єдино правильна політика – відновлення економіки, підвищення зарплат і пенсій, збільшення достатку українців (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧА. Наступний виступ – голова фракції «Батьківщина» Юлія Тимошенко. Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Багато поколінь українців жертвовно боролися за те, щоб Україна здобула право бути незалежною, суверенною, сильною країною, яка може самоврядуватися власним народом. І зараз виглядає абсолютно принизливо, коли в часи розквіту демократії, коли демократичні сили прийшли до влади, частину суверенітету, зокрема щодо управління всіма процесами в нашій державі, передано зовнішнім силам, які представляють частину глобальної фінансової олігархії.

Нещодавно я надала чіткі докази того, що Національний банк України перебуває в системі незаконного і абсолютно шкідливого для України зовнішнього управління. А зараз хочу навести приклад, що тими самими силами, тими самими людьми здійснюється в системі охорони здоров'я із закупівлею за державний рахунок ліків для українців. Ви знаєте, як важко дається сьогодні виділення з бюджету будь-яких коштів, лише 30 відсотків потреби виділяється на охорону здоров'я. Однак навіть ці копійки використовуються так, що не доходять до реальних потреб українців ні ліки, ні гроші.

У мене в руках – офіційний лист голови Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я пані Ольги Богомолець. І я, посилаючись на її цифри, хочу сказати, що, починаючи з 2015 року, закупівля через посередників медикаментів за державні гроші здійснюється не просто жахливо і злочинно, а здійснюється свідомо, щоб українці не мали права лікуватися.

Уявіть собі, з 2015 по 2017 рік всього сплачено 12 мільярдів гривень передоплатою. Роками не постачалися медикаменти, роками! І зараз, на цю хвилину, ще залишаються непоставленими за 2015,

2016, 2017 роки медикаменти на 6,7 мільярда гривень. І на початку 2018 року вони ще заплатили майже 6 мільярдів передоплати.

Ми не лікуємо тяжкохворих дітей, не лікуємо онкохворих, людей, які дійсно потребують допомоги. А ліки, які поставляються із запізненням на роки, частково є простроченими, а частково непридатними за якістю. Ліки, поставлені для онкохворих дітей, частково були знищені, тому що ними дітей не можна лікувати. І саме тому я...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, 30 секунд.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Це політика винищення українців!

Ми наполягаємо на тому, і Рахункова палата погодилася, щоб негайно провести повну ревізію закупівлі ліків за державний кошт за 2015-2018 роки.

Ми вимагаємо перегляду законів, які дали можливість шахраям без конкурсів маніпулювати мільярдами бюджетних коштів...
(*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

До слова зарощується голова фракції «Народний фронт» Максим Бурбак. Прошу, пане Максиме.

БУРБАК М.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю (одномандатний виборчий округ № 204, Чернівецька область, політична партія «Народний фронт»). Доброго дня, колеги! Фракція «Народний фронт» послідовно підтримує створення антикорупційного суду, ми маємо якнайшвидше ухвалити цей закон. Створення антикорупційного суду є наступним етапом впровадження безпрецедентних в історії України антикорупційних реформ, початок яким поклав ще перший уряд Арсенія Яценюка. У цьому залі всі пам'ятають, як Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк вносив пакет антикорупційних законопроектів і з цієї трибуни закликав парламент ухвалити їх. Сьогодні із впевненістю можна сказати, що за чотири роки уряд і парламент зробили в Україні в рази більше, ніж попередні понад 20 років, і передусім це стосується боротьби з корупцією.

Так, ми ще не вийшли на бажані результати, але ми йдемо правильним шляхом і на черзі – створення Вищого антикорупційного суду, справді антикорупційного і справді незалежного, а також створення законодавчих гарантій для його чесної і прозорої роботи. Цей суд буде розглядати виключно кримінальні провадження, що належать до компетенції НАБУ. Нарешті парламент повинен розпочати розгляд законопроекту про антикорупційний суд і ухвалити його. Цей закон повинен відповідати рекомендаціям Венеціанської комісії, це чітка послідовна публічна позиція фракції «Народний фронт».

Ми також вважаємо, що Громадська рада міжнародних експертів повинна мати право вирішального голосу на етапі добору кандидатів у судді. Вони перевірятимуть кандидатів у судді на добросовісність за визначеними критеріями, а саме декларації кандидата і його родичів, відповідність статків декларації, відсутність кримінальних проваджень. До Громадської ради міжнародних експертів можуть входити висуванці міжнародних організацій, з якими Україна має договірні відносини, – Рада Європи, ОБСЄ, GRECO. Ці експерти повинні мати досвід роботи в міжнародних судах не менше п'яти років. Антикорупційний суд має бути не лише створеним на папері, а й постійним, дієздатним. Мусимо забезпечити всі законодавчі рішення, необхідні для повноцінного старту діяльності антикорупційного суду, щойно законопроект буде ухвалений.

Самого лише створення антикорупційного суду буде недостатньо для повноцінної антикорупційної системи. Необхідно якнайшвидше призначити аудитора НАБУ, і це вже питання до профільного комітету, щоб, врешті-решт, були подані кандидати і зал вирішив це питання голосуванням. Тому що, нагадую, у нас немає аудиту НАБУ за 2016, 2017, скоро вже закінчиться 2018 рік. Ці питання потребують якнайшвидшого ухвалення. Дякую (*Оплески*).

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради
України **СИРОЇД О.І.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Бондаря від групи «Партія «Відродження». Прошу.

БОНДАР В.В., член Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (одномандатний виборчий округ № 191, Хмельницька область, самовисуванець). Дякую. Шановні друзі! Думаю, останнім часом вся країна слухає історію, як важко і в яких складних умовах народжуються антикорупційний суд в Україні, Центральна виборча комісія тощо. А важко народжуються тому, що, по суті, це сьогодні не потрібно ні владі, ні народним депутатам. Це потрібно уряду і владі тільки заради того, щоб отримати черговий кредит. Заради кредитів вони готові на все, тому МВФ і Світовий банк нав'язують їм свої умови. Продайте землю – «Так». Завалюйте промисловість – «Так». Підвищуйте тарифи – «Так».

І кожен день ми бачимо (особливо протягом останніх місяців), як зростають тарифи, накопичуються проблеми в промисловості, банківський сектор розвалений вщент – теж на виконання вимог наших зовнішніх кредиторів. Фінансування отримати, кредити отримати промисловість практично не може. А якщо отримує, то під 20-25 відсотків річних. Це свідчить про те, що уряд сьогодні не займається проблематикою, як розвивати країну, і влада не має стратегічного бачення, де і як, за рахунок чого Україна буде заробляти, а, як наркомани, ходять за черговими траншами по всьому світу з простягнутою рукою і взагалі не пропонують альтернативного підходу до розвитку національної економіки.

Ми кажемо сьогодні владі: хлопці, приїхали, злізайте. Така ситуація призводить до того, що ви розвалюєте Україну, позбавляєте українців перспектив на майбутнє. Ви призвели до того, що сьогодні за кордон виїжджають мільйони громадян. Ви призвели до того, що сьогодні на 100 людей, які помирають, народжуються лише 58 дітей. Це свідчить про те, що Україну перетворюють на сировинний додаток Заходу, і це завдяки вашій політиці, урядовій і провладній. Ви робите все заради кредитів, ви не робите нічого заради України.

Тому ми закликаємо вас: поверніться до розгляду тих питань, які ми піднімаємо, до наших законопроектів – про підтримку промисловості України, де є десятки механізмів, як дати можливість українським підприємствам стати на ноги, про підтримку програми енергозбереження, які дають можливість Україні економити газ, електроенергію, дають можливість українцям утеплювати будинки, замінювати вікна, котельні тощо. Це дієві програми щодо підтримки

енергетики, піднесення транспортної галузі, потужні програми будівництва доріг. Не по 3 тисячі кілометрів, а по 10-15 тисяч кілометрів на рік, і тоді за п'ять-сім років можна поновити дороги в Україні. Беріть дешеві кредити, але не проїдайте їх, спрямовуйте на розвиток промисловості, на дороги, на мости. Оце буде дієва програма виходу української економіки з кризи. Це наша програма, наші законопроекти, які ми зареєстрували в парламенті. Прислухайтеся до того, що я кажу. Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Артура Герасимова від «Блоку Петра Порошенка».

ГЕРАСИМОВ А.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановна пані головуєча! Шановні колеги! Шановні виборці! Як ви знаєте, 19 травня Президент України підписав указ про остаточний вихід нашої держави з СНД. Це історичне рішення ще раз підтвердило: Україна взяла безповоротний курс в бік західного демократичного світу.

Протягом останнього століття українці доводили свою відданість основоположним демократичним принципам, боролися за свободу та суверенітет своєї держави. Тоталітарний радянський режим залишив болючі рани в історії України, мільйони українців заплатили власним життям за право жити у вільній незалежній Україні.

У неділю 20 травня ми вшанували пам'ять жертв політичних репресій. Досі історики не можуть оцінити масштаб трагедії, заподіяної злочинцями Кремля. Однак спільними зусиллями держави та суспільства вдалося зробити колосальну роботу для відродження національної пам'яті і зміцнення української ідентичності.

Вже можна констатувати: наша країна стає невід'ємною та повноправною частиною євроспільноти. Вагому роль у євроінтеграційному процесі відіграє законодавче забезпечення, яке втілюють демократичні сили парламенту на чолі з фракцією партії «Блок Петра Порошенка», підтримуючи законодавчі ініціативи Президента України. Зокрема, цього тижня необхідно розглянути та ухвалити низку важливих для України законопроектів, спрямованих на посилення

боротьби з корупцією, зміцнення обороноздатності держави та стимулювання розвитку економіки.

Безперечно, найважливішим серед них є законопроект «Про Вищий антикорупційний суд». Ми повинні зробити все, щоб цей закон було ухвалено якнайшвидше. Значення створення цього суду в Україні виходить за рамки нашої країни і є важливим для всього світу. Водночас надважливим є те, що закон про антикорупційний суд не може порушувати Конституцію України та будь-яким чином обмежувати суверенітет нашої держави.

Нашим завданням також є створення профільного органу і подолання системних загроз у сфері публічних фінансів – Національного бюро фінансової безпеки. Бюро займатиметься аналітичною, а не «силовою» роботою. Запропонований підхід значно обмежить тиск на бізнес з боку силових структур. Необхідно наголосити, що з кожним днем збільшується кількість бізнес-асоціацій, які підтримують прийняття цього закону. Його підтримують і Американська торговельна палата, і український бізнес-омбудсмен та багато інших.

Наступне. Закликаємо парламент якнайшвидше прийняти Закон «Про дипломатичну службу» з пропозиціями Президента України. Нагадаю, що нині дипломатичний фронт є не менш важливим, ніж фронт на сході України.

Також необхідно включити до порядку денного та якомога швидше розглянути президентську редакцію законопроекту [№ 8265](#), що вдосконалює процедуру публічних закупівель *ProZorro*. Електронна система закупівель зарекомендувала себе як надійний механізм заощадження та прозорого використання бюджетних коштів.

Наша фракція розраховує також на розгляд важливої ініціативи щодо захисту національних інтересів та безпеки України – законопроекту [№ 6697](#). Йдеться про захист українських оборонних підприємств від будь-якого втручання в роботу з боку юридичних осіб держави-агресора.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, 30 секунд.

ГЕРАСИМОВ А.В. І насамкінець. Фракція партії «Блок Петра Порошенка» вкотре закликає закрити кадрові борги парламенту – це і оновлення Центральної виборчої комісії, і обрання аудитора НАБУ,

і голосування за суддів Конституційного Суду. Дякую за увагу (Оплески).

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

І завершальний виступ – Роман Семенуха від фракції «Об'єднання «Самопоміч». Прошу.

СЕМЕНУХА Р.С., член Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Фракція «Об'єднання «Самопоміч». Шановні колеги! Шановна пані головуєча! Головне, що можна почути на кожній зустрічі з людьми, – це тотальна зневіра та прагнення до справедливості. Люди хочуть, щоб нарешті закон був одним для всіх, щоб суди перестали бути осередками беззаконня.

За даними Центру Разумкова, за результатами дослідження, проведеного у 2017 році, лише 10 відсотків українців довіряють судовій владі. Більше того, більше 80 відсотків наших громадян вважають, що боротьба з корупцією провалена.

Насправді, колеги, це вирок, вирок усім нам. Це вирок Президенту України, який публічно говорить про те, що ми оновилися, до Верховного Суду потрапили нові люди. Але як же так сталося, що більшість суддів нового Верховного Суду – це люди зі старої системи із сумнівною репутацією? Це вирок для Генерального прокурора, який нам публічно звітує про затримання дрібних хабарників, а водночас та сама Генеральна прокуратура не може надати докази Інтерполу, щоб затримати і покарати найближче оточення Януковича.

Відсутність справедливого суду, колеги, це загроза № 1 для країни. І сьогодні створити справді незалежний Вищий антикорупційний суд – можливо, чи не єдиний вихід, щоб запобігти катастрофі. Наслідком неприйняття такого закону буде не лише подальша зневіра людей, а й перша рукотворна фінансово-економічна криза.

Я звертаюся до українців, я хочу, щоб ви почули ці цифри. Цього року Україна має виплатити рекордні понад 300 мільярдів гривень, з яких 170 мільярдів гривень – погашення тіла кредитів, близько 130 мільярдів – обслуговування відсотків. Це більше, ніж усі видатки на охорону здоров'я, освіту і оборону разом узяті.

Яка стратегія в уряді щодо повернення цих боргів? На жаль, стратегія дуже примітивна: за рахунок нових запозичень, які передбачені на фінансування державного бюджету, на суму понад 230 мільярдів гривень.

У першому кварталі цього року ми отримали лише 50,5 мільярда гривень, замість того вже виплатити за борговими зобов'язаннями 57 мільярдів гривень, тобто виплати вже перевищують запозичення. Галопуюча інфляція, яка в першому кварталі майже вдвічі перевищує заплановані річні показники. Перший квартал уряд закінчив з фіскальним розривом у більш як 20 мільярдів гривень. Це лише за перший квартал, і шалені борги. Отака реальність, яка знецінює гривню та продовжує впливати на падіння доходів кожного українця.

Тому, шановні колеги, без ухвалення Закону «Про Вищий антикорупційний суд» буде закрита співпраця не лише з МВФ, а й з іншими організаціями, які надають Україні макрофінансову допомогу.

Я звертаюся і до вас, українці, ви маєте знати, що в разі неприйняття зазначеного закону для уряду залишаються лише три сценарії: увімкнути друкарський станок і друкувати гривню з усіма відповідними наслідками, витратити золотовалютні резерви або йти на треті ринки для запозичень за значно вищими ставками...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, 30 секунд, завершуйте.

СЕМЕНУХА Р.С. ...але розраховуватися за таке злочинне недбальство будуть звичайні українці.

Тому фракція «Об'єднання «Самопоміч» закликає колег не бути авторами майбутньої фінансової кризи і ухвалити цього тижня закон про справді незалежний антикорупційний суд, який поверне довіру людям і фінансову стабільність. Дякую (*Оплески*).

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні колеги. Ми почули під час виступів лідерів і представників фракцій, що більшість підтримують необхідність термінового розгляду законопроекту «Про Вищий антикорупційний суд». І це надихає, що ми матимемо результативне голосування.

Шановні колеги, у нас закінчилися виступи з оголошеннями, заявами, повідомленнями, пропозиціями представників депутатських фракцій і груп, переходимо до порядку денного.

У порядку денному на сьогодні першим у нас стоїть блок питань аграрної політики. І перше питання, яке ми маємо розглянути згідно із затвердженим порядком денним, – проект Закону України «Про внесення змін до Земельного кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо стимулювання створення і розвитку сімейних фермерських господарств та припинення корупційних зловживань у сфері розпорядження землями державної та комунальної власності» ([№ 7060](#)), поданий народним депутатом Івченком.

Ми маємо насичений порядок денний, колеги, тому я дуже прошу підтримати пропозицію розгляду цього законопроекту за скороченою процедурою. Прошу підтримати. Будь ласка.

«За» – 96.

Рішення не прийнято.

Як я розумію, просто ще не зійшлися колеги до сесійної зали. Дуже прошу всіх народних депутатів повернутися з кулуарів до сесійної зали. Ми зараз ще раз поставимо на голосування пропозицію щодо розгляду цього законопроекту за скороченою процедурою. Колеги, я прошу повертатися до сесійного залу. Абсолютно справедливі звучали пропозиції, що сьогодні темою дня може стати розгляд у другому читанні проекту Закону «Про Вищий антикорупційний суд», тому я дуже-дуже прошу, щоб ми ефективно використовували робочий час.

Колеги, з вашого дозволу я ще раз ставлю на голосування пропозицію про розгляд законопроекту № 7060 за скороченою процедурою, на прохання автора. Будь ласка, колеги, прошу підтримати скорочену процедуру. Голосуємо.

«За» – 107.

Рішення не прийнято.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я прошу зайти до залу. Хочу ще раз пояснити логіку сьогоднішнього дня, яка й була передбачена. Увага, колеги! Першим стоїть блок питань аграрної політики. Хочу наголосити, що до цього блоку включені всі питання, на яких

наполягали і комітет, і фракції. Цей блок зараз має чотири питання. Потім стоять питання національної безпеки і оборони. Я думаю, всі зацікавлені, щоб ми проводили ефективно ці питання. Колеги, прошу заходити до залу і займати робочі місця для голосування, поки я надам інформацію.

Також хочу вам сказати, що у нас інтенсивно тривають переговори з Міжнародним валютним фондом і Венеційською комісією з приводу проекту Закону України «Про Вищий антикорупційний суд». Вчора пройшло три етапи переговорів. Під час цих переговорів ми змогли узгодити більшість позицій, які були подані Венеційською комісією, 13 із 14. І я хочу віддати належне Комітету з питань правової політики та правосуддя, який відразу зібрався під час переговорів і більшість цих позицій підтримав. Залишається дискусійною ключова, але, напевно, найважливіша позиція – про повноваження Громадської ради міжнародних експертів. У нас зранку був етап переговорів, ще буде опівдні і ввечері. Я розраховую на те, що як тільки ми досягнемо домовленості, комітет збереться і щодо цієї останньої позиції прийме рішення, щоб ми змогли перейти до розгляду цього питання.

Разом з тим нам треба ефективно проводити ті питання, які стоять у порядку денному. Тому я розраховую на злагоджену роботу залу, щоб ми змогли сьогодні, максимум завтра зранку, розпочати розгляд проекту Закону України «Про Вищий антикорупційний суд». І тому я прошу всіх підтримати скорочену процедуру, щоб ми змогли пройти швидко блок аграрних питань, бо якщо ми розпочнемо годинне обговорення, це займе надто багато часу і ми просто не встигнемо всі питання порядку денного розглянути. Тому я прошу всіх взяти участь у голосуванні і підтримати розгляд за скороченою процедурою. Домовилися? Я ще раз поставлю на голосування.

Отже, я ставлю на голосування пропозицію щодо розгляду законопроекту № 7060 за скороченою процедурою. Прошу проголосувати. Прошу підтримати, колеги. Голосуємо!

«За» – 130.

Рішення не прийнято.

Я ще раз поставлю, в заключний раз. Якщо не буде голосів, підемо за повною процедурою. Колеги, я закликаю всіх до відповідального голосування, бо це може виглядати просто як штучне затягування часу. Я прошу членів комітету провести переговори

з фракціями, як комітет повідомив, всі питання узгоджені. Колеги, займіть робочі місця, я поставлю в заключний раз на голосування. Не виходьте із залу!

Отже, колеги, я ще раз ставлю на голосування пропозицію, щоб законопроект № 7060 ми розглянули за скороченою процедурою. Прошу всіх взяти участь у голосуванні і підтримати пропозицію комітету. Прошу проголосувати, колеги. Голови фракцій, будь ласка, прошу підтримати. Голосуємо! Прошу проголосувати.

«За» – 138.

Рішення не прийнято.

Немає волі залу для розгляду за скороченою процедурою... Проголосуйте, так? Колеги, фракція прийняла рішення, що буде підтримувати, тому я поставлю на вимогу ще раз. Колеги, займіть робочі місця. Колеги, будь ласка, я ще раз поставлю на голосування, прошу, займіть робочі місця. Отже, прошу приготуватися до голосування. Голови фракцій, я прошу переконати депутатів, щоб вони були на місцях під час голосування.

Отже, я ще раз ставлю на голосування пропозицію про розгляд законопроекту № 7060 за скороченою процедурою. Прошу підтримати. Прошу проголосувати. Голосуємо! Прошу підтримати.

«За» – 147.

Рішення не прийнято.

Колеги, переходимо до повної процедури. Я запрошую до доповіді народного депутата... *(Шум у залі)*. Кілька карток не спрацювали, колеги. Але я наголошую: питання тільки в тому, щоби вчасно приходити на робочі місця, вчасно брати участь у голосуванні.

Зважаючи на заяви кількох народних депутатів, що не спрацювала картка, я ставлю ще раз на голосування пропозицію розгляду за скороченою процедурою. І, колеги, я прошу всіх бути на місцях. Картка працює, коли ви тримаєте руку кілька секунд на кнопці, а не одну секунду, тоді вона працює. Прошу проголосувати. Прошу підтримати. Голосуємо! Прошу підтримати.

«За» – 143.

Рішення не прийнято.

Немає голосів.

Отже, доповідає народний депутат України Вадим Євгенович Івченко. Будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина».

Шановні колеги! Основою нового аграрного курсу мають бути сім'я, родина та розвиток сільських територій. Аграрні асоціації започаткували підписання меморандуму з багатьма політичними силами, у тому числі й з нашою, щодо того, як розвивати село, як розвивати сімейні фермерські господарства. Я хочу подякувати авторам законопроекту – народним депутатам Кулінічу, Кириленку, Бакуменку, Лунченку, Дідичу, Мірошніченку, Вадатурському, Козаченку, за те що ми напрацювали глобальний законопроект.

На сьогодні у нас майже 4,5 мільйона одноосібних господарств. Як вони працюють? Ці люди не мають статусу виробника сільськогосподарської продукції. Фактично вони виробляють продукцію, але не мають відповідного статусу. Це ті люди, які виробляють для нас продовольчий набір. Це люди, які переважно виробляють продукцію овочівництва, займаються садами, виробляють половину продукції тваринництва, 80 відсотків молока. Не маючи статусу, ці люди не сплачують податків, відповідно немає наповнення місцевих бюджетів. Ці люди, фактично, поза обігом аграрної продукції, тобто вони збувають свою аграрну продукцію, де можуть. Ці люди не мають бюджетної підтримки, бо вона не поширюється на тих, хто не має статусу, вони не можуть взяти кредит.

Тому ми запропонували комплексний підхід, що реалізується декількома законопроектами. Перший, рамковий закон, ми вже прийняли – «Про внесення змін до Закону України «Про фермерське господарство» щодо стимулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств». Є ще два законопроекти, які дадуть можливість розблокувати створення таких господарств, забезпечать їх перехід у легальний сектор економіки.

Перший – це той, що передбачає внесення до Податкового кодексу змін, якими ми в четвертій групі оподаткування саме для виробників сільськогосподарської продукції започатковуємо групу Б, бо на сьогодні в четвертій групі можуть бути лише юридичні особи. Ці люди не стануть одразу юридичними особами, тому ми започатковуємо, що в четвертій групі оподаткування будуть фізичні особи – підприємці, сімейні фермери, які потім будуть отримувачами державної

підтримки і будуть отримувати її напряму з державного бюджету. Вони будуть отримувати кредити, будуть отримувати відшкодування відсоткової ставки за кредитами, компенсацію за придбане обладнання.

І наступний законопроект № 7060, який сьогодні пропонується, забезпечує доступ сімейних фермерів до землі. Ми запропонували французьку модель: якщо ти сьогодні береш землю в оренду як сімейний фермер, працюєш на цій землі, то через сім років ти зможеш її приватизувати, але вже не 2 гектари, а до 5 гектарів. Ми скасовуємо існуючу корупційну модель безоплатної приватизації сільськогосподарських земель. Ми залишаємо безоплатну приватизацію виключно для працівників соціальної сфери села, а також для учасників АТО і Революції Гідності.

Для недопущення спекуляцій із землею ми надаємо можливість безоплатно взяти землю в оренду, зокрема ОСГ, записуємо в реєстри і унеможливуємо перепродаж третім особам, зміну цільового призначення. Це може відбуватися тільки після семи років оренди, фактично, після того, як вони приватизують собі вже не 2, а 5 гектарів.

Ми даємо можливість спочатку взяти участь в аукціонах. На сьогодні в аукціонах можуть брати участь усі – і товаровиробник, який проживає в сільській місцевості, і товаровиробник, який взагалі з іншої області. Ми даємо можливість брати участь, у першу чергу, тим, хто обробляє до 20 гектарів і зареєстрований за місцезнаходженням цієї земельної ділянки. Ми даємо можливість їм у першу чергу отримати землю і потім її приватизувати. Площа земельних ділянок, які передаються в оренду з подальшою приватизацією, – 5 гектарів. Для багаторічних насаджень ми запропонували механізм, щоб договір оренди був як мінімум 25 років, бо це довгострокова інвестиція, для меліоративних земель – 10 років. Фактично, це вже вирішено в Земельному кодексі.

Загальна площа сільськогосподарських земель запасу, які будуть у відповідних сільських радах, може розподілятися: 50 відсотків – на аукціон, який буде відбуватися серед усіх товаровиробників, зареєстрованих по всій країні, а 50 відсотків, як я вже сказав, – для тих товаровиробників, які обробляють менше 20 гектарів і зареєстровані у відповідній сільській, селищній раді.

Запроваджуються вимоги щодо використання земельної ділянки. Земля використовується виключно для вирощування багаторічних

насаджень, тваринництва, овочівництва, виробництва органічної продукції, зберігання і переробки сільськогосподарської продукції. Земля використовується виключно в господарській діяльності сімейного фермерського господарства, відповідні обмеження будуть у реєстрі речових прав.

Після завершення строку оренди громадяни мають право безоплатно отримати земельну ділянку до 5 гектарів, продовжити оренду без проведення аукціону або викупити цю земельну ділянку протягом 20 років.

Ми удосконалюємо процедури проведення аукціонів. Бо у нас досить часто аукціони проводяться, а потім або ціна зменшується, або переможець відмовляється від тієї ціни, яку запропонував. Тепер гарантійний внесок підвищений з 5 до 50 відсотків. Це компроміс, якого комітет досяг спільно з аграрними асоціаціями.

Колеги, мушу вам сказати дещо про аналіз розвитку сільського господарства в країнах Східної і Західної Європи. У Болгарії є ринок землі, але вартість землі на сьогодні там вдвічі менша, ніж у Польщі. Чому? Тому що в Болгарії працюють лише 4 тисячі товаровиробників, а в Польщі – 2,5 мільйона сімейних фермерів. Фактично, конкуренція на 1 гектар у Польщі більша, тому й вартість землі у 2,5 рази більша. А в Румунії ще більша вартість, оскільки там 3,5 мільйона товаровиробників, які обробляють землю.

Має бути конкуренція! Цим законодавством ми запроваджуємо конкуренцію. Частина виводимо в легальний сектор, тих, які спроможні виробляти конкурентну товарну продукцію. Не всі одноосібники будуть, але 1 мільйон одноосібних господарств – це 4 мільйони людей, задіяних у сільському господарстві. На сьогодні, за офіційною статистикою, працюють тільки 480 тисяч, а виробляють цю продукцію фактично 4,5 мільйона людей. Вони не сплачують податків, не отримують кредитів і таке інше.

Легалізація цього сектору, запровадження бюджетної підтримки, запровадження кредитування і головне – запровадження доступу до землі дасть можливість нам диверсифікувати аграрне виробництво. Ми значно диверсифікуємо наш експорт, оскільки ці сімейні фермери, а в подальшому ми запровадимо їх кооперацію, будуть створювали товарну продукцію і виходити на зовнішні ринки. Ці законопроекти вже готові, аграрний комітет вже розглянув їх і рекомендує нам розглянути.

Колеги! Прохання, щоб ми все-таки виважено підійшли і сьогодні в першому читанні прийняли досить важливі законопроекти для трансформації аграрного устрою України, для наповнення місцевих бюджетів, для доступу малих сімейних фермерів до землі, до кредитів, до бюджетних програм. Новий аграрний курс має бути запроваджений саме шляхом надання бюджетної підтримки тим, хто її реально потребує. Бюджетна підтримка має надаватися також тим, хто буде займатися переробкою цієї продукції, хто буде займатися органічним землеробством. Оце і є наші напрацювання. Ще раз хочу подякувати авторам, ще раз назву їхні прізвища: Кириленко, Кулініч, Бакуменко, Лунченко, Дідич, Мірошніченко, Вадатурський, Козаченко.

Колеги, прохання підтримати, і давайте працювати далі. У нас сьогодні важливі законопроекти і щодо надання сімейним фермерським господарствам окремої групи підтримки, важливі антирейдерські законопроекти, важливі законопроекти щодо передачі землі територіальним громадам. Сьогодні – аграрний день. Аграрії сьогодні також вимагають прийняття законопроекту № 7403-2 щодо відшкодування ПДВ за вивезення олійних культур, у тому числі сої. Колеги, давайте підтримаємо тих, хто сьогодні наповнює бюджет, аграрний сектор забезпечує 32 відсотки ВВП.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Прошу записатися на запитання до доповідача.

Остапа Єднака, будь ласка, увімкніть мікрофон.

ЄДНАК О.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановний пане доповідачу! Я вам дуже дякую за 10-хвилинну доповідь такого важливого законопроекту. Але у мене системне запитання щодо сімейних фермерських господарств.

Наприклад, є сім'я, умовно кажучи, заробітчани, які заробили декілька десятків тисяч доларів за кордоном, повернулися в Україну і вирішили займатися фермерським господарством. Як вони можуть придбати найголовніше, що потрібно для фермерського господарства, – землю? Земельну ділянку, на якій вони зможуть вирощувати

горіхи чи якісь плодово-ягідні культури, чи щось інше, для чого є, на їхню думку, сприятливі умови. Не там, де бабуся має пай, який вона отримала 20-25 років тому, а там, де вони хочуть працювати, в тому селі, яке їм подобається. Як вони можуть купити землю?

І чому ми не розглядаємо першим питанням розвиток ринку землі і скасування мораторію на продаж сільськогосподарських земель? Дякую.

ІВЧЕНКО В.Є. Дякую, пане колего. У нас було виїзне засідання аграрного комітету в Бучацькому районі Тернопільської області, там ми бачили такий приклад.

Сім'я, яка працювала в Італії, заробила кошти, приїхала в село. Купила шість корів і на двох гектарах, що у них були, вони виробляють корм. За рахунок шести корів на сьогодні середній дохід цієї сім'ї – до 30 тисяч гривень. Вони купили звичайне холодильне обладнання, доїльні апарати. Сім'я – двоє дорослих і двоє дітей – має 30 тисяч гривень на місяць. Скажіть, це достатні кошти для сільської місцевості? Це тільки шість корів, а, повірте, якщо ми надамо доступ ще отримати земельну ділянку... Я сказав, що цим законопроектом ми пропонуємо: 50 відсотків йде на аукціон, а 50 відсотків – виключно за цільовим призначенням сімейним фермерам, які будуть займатися органічним виробництвом, тваринництвом тощо. Вони зможуть взяти до 5 гектарів через оренду і створити власне господарство.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Хлань Сергій Володимирович. Будь ласка.

ХЛАНЬ С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (одно-мандатний виборчий округ № 185, Херсонська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Виборчий округ № 185, Херсонщина. Передо-всім хочу подякувати доповідачу за досить докладну доповідь і запитати: а якщо містянин захоче займатися фермерським господарством, який не проживає в сільській місцевості, то чи не будуть ці норми дискримінаційними стосовно нього? Бо скасовується норма безоплатної приватизації 2 гектарів для ведення особистого селянського господарства. Чи не буде це впливати саме на таких людей? Дякую.

ІВЧЕНКО В.Є. Дякую. Норма безоплатної приватизації не скасовується. Я ще раз хочу сказати, вона зменшена до 1 гектара для тих, хто хоче посилимо займатися сільським господарством. Наразі авторський колектив прийняв рішення, що цю норму ми змінювати не будемо, вона є і буде, ті, які хочуть отримати 2 гектари і здавати в оренду, так і будуть це робити. Але ті, які хочуть створити сімейну ферму і працювати, будуть мати можливість отримати вже не 2, а 5 гектарів землі, тобто фактично 2 гектари – за приватизацією і ще 3 гектари – на викуп до 20 років. Ми даємо такий стимул для тих, які через оренду протягом семи років, сплату податків, сплату місцевих податків і відповідно розвиток своєї власної сімейної ферми будуть отримувати трохи більше землі. Бо для сільського господарства земля – це основне джерело заробляння прибутку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

І заключне запитання – Мосійчук Ігор Володимирович.

МОСІЙЧУК І.В., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка).* Шановний пане доповідачу! Наш лідер Олег Ляшко, наша команда Радикальної партії постійно наполягають на необхідності внесення до Конституції змін, які закріплять фермерство як господарський лад на селі. У мене до вас запитання як до члена профільного комітету: чому подані нами зміни до Конституції досі не розглядаються? Адже це надважливе питання. Адже ми розуміємо, що світові фінансові глитаї намагаються будь-яким чином загарбати найбільший скарб української нації – українську землю. І єдиний спосіб захистити українську землю, єдиний спосіб допомогти фермерам – внести зміни до Конституції і на віки вічні закріпити права за фермерами. Дякую (*Оплески*).

ІВЧЕНКО В.Є. Я дякую вам за ініціативу і скажу відверто, що аграрний комітет не є профільним щодо розгляду цих змін. Але ви правильно кажете, саме розвиток фермерського руху створить сильну конкуренцію за кожен гектар. Що більше товаровиробників

конкуруватимуть за землю, то вища орендна плата буде у людей, які здають землю в оренду.

І скажу вам таку річ, сьогодні головна проблема аграрної галузі – це тотальне спрямування державної політики на латифундистів. Ми маємо це змінити. І повірте, ми – ті, які будуть цілеспрямовано розвивати фермерський рух, сімейне фермерство, ініціювати відповідні закони, де ви всі є співавторами, які сьогодні презентуються.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Запрошую до співдоповіді заступника голови Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин Бакуменка Олександра Борисовича. Будь ласка, пане Олександрє.

БАКУМЕНКО О.Б., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановний Андрію Володимировичу! Шановні колеги! Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин на своєму засіданні 21 вересня 2017 року розглянув проект Закону України «Про внесення змін до Земельного кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо стимулювання створення і розвитку сімейних фермерських господарств та припинення корупційних зловживань у сфері розпорядження землями державної та комунальної власності» (№ 7060) і прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти його за основу.

Законопроектом пропонуються зміни, спрямовані на спрощення доступу громадян України, які виявили намір створити або розширити сімейне фермерське господарство, до земель сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності. Прийняття цього законопроекту сприятиме збільшенню кількості сімейних фермерських господарств та їх землеволодінь, створенню нових робочих місць, зменшенню корупції у сфері земельних відносин, подальшому розвитку фермерства та сільськогосподарської обслуговуючої кооперації за участю сімейних фермерських господарств. Прошу підтримати рішення комітету та прийняти законопроект за основу. Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Залишайтеся, будь ласка, на трибуні. Колеги, я прошу записатися на запитання до співдоповідача. Будь ласка, запитання від пана Спориша. Прошу.

СПОРИШ І.Д., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, партія «Блок Петра Порошенка»). «Блок Петра Порошенка», Вінниччина. Звичайно, це надважливий законопроект, ми це розуміємо і будемо підтримувати. Найголовніше, як вже було сказано, – це сприятливі умови на набуття громадянами України земельних ділянок.

Але дуже гостра проблема, про яку я хотів би запитати, яка тут, мабуть, кожного сьогодні турбує, – це зловживання, корупція. От я хотів би, щоб ви все-таки декілька слів сказали, що ще можна зробити, щоб не було корупційних схем. Дякую.

БАКУМЕНКО О.Б. У нас є антирейдерський законопроект № 8121, ми його напрацювали спільно з міністром юстиції, міністром аграрної політики, Держгеокадастром, всіма національними асоціаціями, який вирішує всі питання, пов'язані з корупцією в аграрній сфері, – і подвійна реєстрація договорів оренди, яка буде усунута, і питання рейдерського захоплення земель сільськогосподарського призначення. У цьому законопроекті, над яким працювали комітет і вся громада, виписані всі умови для того, щоб цього ганебного явища не було в Україні. Дякую вам за запитання.

ГОЛОВУЮЧА. Наступне запитання – народний депутат Хлань. Прошу вас.

ХЛАНЬ С.В. Виборчий округ № 185, Херсонщина. У мене запитання таке. Скажіть, будь ласка, чи даний законопроект припинить зловживання в земельній сфері? Чи обмежить він доступ тим, хто спекулює роздачею земель державної власності, і надасть першочергове право передачі земель тим, хто буде працювати на землі,

створювати сімейні ферми, робочі місця? Чи допоможе цей закон саме таким людям? Дякую за увагу.

БАКУМЕНКО О.Б. У цьому законопроекті вирішується питання: 50 відсотків ми віддаємо через аукціон, а 50 відсотків – товаровиробнику, який працює на землі, сімейному фермерському господарству, теж через аукціони. А головне, ще раз підкреслюю, законопроект № 8121 вирішує в комплексі всі питання рейдерства і всі питання, пов'язані з подвійною реєстрацією землі. Спасибі вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І останнє запитання – народного депутата Івана Мельничука. Передає слово народному депутату Заболотному. Будь ласка.

ЗАБОЛОТНИЙ Г.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»).* Олександрє Борисовичу, я найперше вам як керівнику аграрного комітету дякую за те, що все-таки винесено на розгляд парламенту цей законопроект, який я вважаю на сьогодні надзвичайно важливим і надзвичайно потрібним.

Я хотів би лише запитати про таке. Ринкова трансформація означає зміни. І ці зміни, звичайно, є, особливо щодо збільшення земельних ділянок і набуття права власності після оренди. Скажіть, чи закріплюється це право в інших документах? Чи це не буде суперечність? Бо у нас одні мають право і оренди, і суборенди, а інші мають право, як бачите, після оренди на приватизацію. Дякую.

БАКУМЕНКО О.Б. Виключно після оренди можна буде приватизувати земельну ділянку. Але ще головне, що в цьому законопроекті ми створюємо умови для невеликих сімейних фермерських господарств, щоб вони виробляли продукцію, яка буде давати економічний зиск, цінніші культури. Віддамо цю землю – і люди будуть виробляти і овочі, і фрукти, і ягоди, і продукцію тваринництва, органічного землеробства. Оце надважливо, що ми даємо змогу людям заробляти гроші і бути спроможними на своїй землі, яку вони будуть обробляти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, можете повертатися на ваше робоче місце.

Шановні колеги, я прошу записатися представників депутатських фракцій і груп на виступи в обговоренні цього законопроекту.

Юлія Володимирівна передає слово Івану Григоровичу Кириленку. Прошу до трибуни.

КИРИЛЕНКО І.Г., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Насамперед хочу сказати, одна з небагатьох реформ, яка піде на користь людям і про яку можна сказати, що вона може вдатися, – селянська аграрна реформа. Я навмисне називаю перше слово «селянська», бо чи не вперше за всю історію не тільки незалежності України, мабуть, за нашу свідому історію ми на перше місце поставили людину. На превеликий жаль, упродовж десятків років і за старих часів на перше місце ставилися надої, прирости, тонни, кілометри, гектари, десь у кінці – соціальний розвиток села, а потім десь через кому говорили про селянина. Зараз за селянина замовили слово. Нарешті! Тому реформа може вдатися, якщо ми підемо шляхом побудови зовсім іншого устрою на селі – селянсько-фермерського устрою. Таким шляхом іде весь світ, це світовий досвід.

У світі залишилося в обробітку 2,5 мільярда гектарів землі, ще донедавна було 3 мільярди. Скорочуються, скорочуються площі. Цю площу обробляють 570 мільйонів фермерських господарств, із них 500 мільйонів – сімейні ферми. Поділіть 2,5 мільярда на 500 мільйонів, отримаєте по 5 гектарів на брата. По 5 гектарів, латифундіями, агрохолдингами і не пахне!

Друзі, але того, що написано в законопроекті, замало. Замало! Наступний крок: де взяти землю для сімейних ферм. Дивіться, досвід Польщі: 2,6 мільйона фермерських господарств, середній розмір – до 10 гектарів. Де взяли землю? Земля у Польщі у гмінах. Передали громадам, громади розпоряджаються землею.

Наступний крок – закон, проект якого ми написали в числі перших у цьому скликанні всі разом, але до якого руки не доходять або доходять, тільки трошки збоку: землю за межами населених

пунктів – громадам! А громади на конкурсних засадах передають землю сімейним фермам. Вони там живуть і знають, кому передати.

І цього замало. Наступний крок – кредитування під 2-3 відсотки річних, як в усьому світі. Для цього треба створити Селянський банк і не роздавати дотації наліво-направо, бо це погано пахне, а капіталізація земельного банку для кредитування сімейних фермерських господарств під 2-3 відсотки річних.

Цього теж замало. Страхування – так, як в усьому світі, половину страхових ризиків бере на себе держава.

Друзі, це все – елементарні речі, люди це вже давно пройшли і процвітають. А 6 мільйонів наших земляків рабствують у Польщі, Португалії, Італії, Франції, займаються звичною для нашої нації справою – землеробством.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, 30 секунд, завершуйте.

КИРИЛЕНКО І.Г. То хай займуться у себе вдома! У нас прекрасний народ, прекрасна земля, давайте зробимо ці кроки елементарні, буде хоч єдина реформа, яка таки вдасться. Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо, шановний Іване Григоровичу.

До слова запрошується народний депутат Олег Ляшко, який представить позицію фракції Радикальної партії.

ЛЯШКО О.В. Шановні українці! Шановні колеги! Для тих, хто не розуміє, поясню дуже просто. Боротьба на наступних президентських виборах – це боротьба не за президентське крісло, це буде боротьба за українську землю. Сьогодні міжнародні фінансові глитаї, Міжнародний валютний фонд намагаються нав'язати нам політику продажу землі. Тому що земля – це єдине багатство, яке залишилося у власності українського народу. Немає вже нічого, усе роздерибанили, усе розтягнули, залишилася земля – земля, яка при правильному підході може годувати мільйони, сотні мільйонів людей. Питання стоїть дуже просто: кому належатиме ця земля і хто зароблятиме від того, що ця земля годуватиме сотні мільйонів людей по всьому світу?

Політика Радикальної партії і моя особиста одна: земля в Україні повинна належати українцям, українським селянам (*Оплески*).

Політика нинішньої влади, Міжнародного валютного фонду, світових міжнародних глитаїв і наших так званих донорів полягає в іншому: обезземелення українських селян, позбавлення української нації єдиного багатства, яке у нас залишилося, – нашої землі.

От навколо цього й точиться дискусія про майбутній розвиток країни. Або ми будемо країною, яка на землі годуватиме не лише своїх селян і їхніх дітей, а зможе заробляти, замість того щоб ходити жебрати по всьому світу, або будемо приречені на бідність, на жебрацтво, на отримання кредитів і до скону будемо сидіти на цій наркоманській кредитній голці.

Я пропоную політику, яка застрахує українців від такого наркоманського майбутнього, – політику захисту національного суверенітету, відновлення села і захисту українських селян.

Майже два роки тому ми зареєстрували зміни до Конституції України, щоб записати в Основному Законі, що основою аграрного устрою України є фермерське господарство. Нинішня влада блокує прийняття цих змін за вказівкою світових глитаїв, для яких це, як осиковий кілок вурдалаку. Тому що коли ми в Конституції запишемо, що земля українська належить українському фермеру, українському селянину, ніхто ніколи не зможе цього змінити. Вони навмисне не дають дотацій на відновлення тваринництва. Вони навмисне травлять людей і наших дітей пальмовою олією. Вони навмисне проводять таку політику, щоб селяни виїжджали з села, для того щоб забрати землю і щоб ніхто їм не заважав цього робити.

Я звертаюся до українців: боротьба на президентських виборах – це не боротьба за крісло, це боротьба за землю, боротьба за вектор розвитку України, боротьба... (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, від групи «Відродження» – Олег Кулініч. Запрошую вас до слова.

КУЛІНІЧ О.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (одномандатний виборчий округ № 147, Полтавська область, самовисуванець).
Виборчий округ № 147, Полтавщина. Шановні колеги! Я брав активну участь у розробленні даного законопроекту і хотів би привернути вашу увагу до таких питань. Те, що зараз відбувається з безоплатною приватизацією земельних ділянок, нічим іншим, як безлад, я назвати

не можу. Працівники соціальної сфери, учасники АТО, які мали б отримати земельні ділянки, їх не отримують, вони постійно отримують відмови. Натомість тих же учасників АТО постійно використовують у різних корупційних схемах, для того щоб деякі не дуже порядні компанії поповнювали свої земельні банки. Тому з тим треба було вже давно щось робити. І ми підтримуємо обмеження, які пропонується встановити на розпорядження, заміну цільового призначення земельних ділянок, які безоплатно одержані у власність або отримані в оренду без аукціону. Це правильно, це давно вже треба було зробити. За таких умов, ми вважаємо, корупційні ризики будуть значно меншими.

Крім того, хотів би зазначити, що дуже важлива новація даного законопроекту – це те, що ми збільшуємо гарантійний внесок для учасників земельних торгів. Зараз дуже багато випадків, у тому числі на Полтавщині, у моєму виборчому окрузі № 147 дуже багато сигналів, що учасники аукціонів пропонують захмарну ціну, виграють аукціони, а потім просто відмовляються платити за оренду земельної ділянки.

Конкретний приклад – Зіньківський район, село Батьки. Сільський голова мене особисто повідомив: учасник аукціону виграв аукціон, запропонував захмарну ціну, але відмовився платити. І що по факту? Земельна ділянка обробляється, використовується, а сільська рада абсолютно нічого не отримує.

Тому завдяки цим новаціям, коли ми підвищимо гарантійний внесок, думаю, ці корупційні схеми будуть припинені. Тому звертаюся до всіх колег, до всіх депутатських фракцій і груп, до позафракційних народних депутатів з проханням підтримати даний законопроект у першому читанні. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Від фракції «Самопоміч» – Іван Мірошніченко. Будь ласка.

МІРОШНІЧЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Доброго дня! По-перше, хочу подякувати своєму колезі Вадиму Івченку за досить детальне представлення законопроекту.

По-друге, на мою думку, серед економічних законопроектів, особливо в галузі аграрній, законодавство, яке ми з вами розробили за останні три роки, є знаковим, фундаментальним і досить позитивним, спрямованим на розвиток сімейних ферм. Думаю, це та сфера, якою ми як народні депутати, коли закінчимо каденцію, зможемо пишатися. Упродовж цих трьох років ми розробили базові законопроекти. Спочатку легалізували сімейні ферми, саме поняття. Тобто ми всі знаємо, що мільйони наших громадян трудяться на селі, виробляють значну кількість продукції, але де-юре вони ніколи не були легалізовані. Тому всі ці роки ми працювали над відповідним законодавством.

Цей законопроект, як ми й домовлялися з нашими колегами, починає наповнювати суттю і змістом законодавство, пов'язане з сімейними фермами. Ми з вами говорили: легалізувати – це добре, але наступний крок має бути. Яку фінансову допомогу, які соціальні преференції зможуть отримати сімейні ферми? І це перший законопроект, з цим пов'язаний.

Ми всі знаємо, що в приватному секторі виробляється значна кількість молока – більше 60 відсотків, фруктів, овочів – більше 70 відсотків. Тобто де-факто і де-юре у нас сімейна ферма існує і, більше того, годує всю країну.

Цим законопроектом, як вже було сказано, ми надаємо доступ до землі. Я вважаю, що наступними законопроектами ми маємо надати доступ сімейній фермі до грошей, до кредитів. І для цього у наших людей є чудовий інструмент – їхня власна земля. Тобто сьогодні майже 7 мільйонів наших громадян володіють українською землею (паями), але держава і ми з вами не спромоглися надати їм кошти, щоб вони могли створити цю сімейну ферму, створити тепличне господарство, молочну ферму, виробництво сирів, органічної продукції, фруктів, овочів.

Тому я вважаю, що наступне наше завдання – не тільки надати соціальні гарантії і державну допомогу, а й забезпечити конкурентний доступ до кредитних ресурсів, якісні конкурентні проекти, щоб сімейна ферма мала право на життя і розвиток. Заклавши економічну суть, ми створимо ці сімейні ферми. Інакше вони не створяться, якщо не буде економічного змісту, економічних основ і преференцій. Тому ми будемо підтримувати.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Народний депутат Лабазюк – від групи «Воля народу». Будь ласка, вам слово.

ЛАБАЗЮК С.П. Добро дня! Виборчий округ № 188, Хмельниччина. Насправді для нас дуже важливо те, що сьогодні в порядку денному є цілий ряд законопроектів нашого аграрного комітету, проводиться так званий аграрний день, я вважаю, він має бути продуктивним.

Даний законопроект опрацьований у комітеті, було багато дискусій, і спільними зусиллями ми вийшли на остаточну редакцію законопроекту. Але, на жаль, він не зможе працювати, якщо ми не приймемо ряд інших законопроектів разом з ним у комплексі, зокрема про передачу в користування земель за межами населених пунктів об'єднаним територіальним громадам. Ми вже більше року обіцяємо об'єднаним територіальним громадам, що землі їм будуть повернуті, і вони самі зможуть визначитися, як їм цими землями розпоряджатися – чи здавати в оренду, чи розподіляти, у тому числі сімейним фермерським господарствам.

Ми розуміємо, що в цьому році є досить непогана підтримка для аграрної галузі, виділено 4,3 мільярда, але більшість сімейних фермерів не можуть скористатися державною підтримкою, оскільки у них немає можливості юридично узаконити свої права і отримати цю землю.

Тому сьогодні наш комітет наполягає на включенні до порядку денного цілого пакета законопроектів, які врегулюють цю проблему і дадуть змогу розвиватися українському селу, завойовувати нові ринки.

Ми чітко розуміємо, що ставити «на розтяжки» фермера і аграрну галузь на користь окремих латифундистів чи за вимогою Міжнародного валютного фонду, який нам диктує умови, що і як ми повинні розвивати, – це неправильно.

Я підтримую позицію своїх колег з аграрного комітету. І група «Воля народу» буде підтримувати даний законопроект. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Юрій Соловей представить позицію «Блоку Петра Порошенка».
Будь ласка.

СОЛОВЕЙ Ю.І., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики (одномандатний виборчий округ № 89, Івано-Франківська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Виборчий округ № 89, Гуцульщина і Покуття. Шановні колеги! Шановне українське суспільство! Цей законопроект однозначно потрібно підтримувати. Однак чи дасть змогу цей законопроект і декілька наступних забезпечити розвиток фермерського господарства в Україні? Давайте скажемо відверто, що ні. Тому що будь-яке фермерське господарство чи сімейна ферма базується на основному – на праві вільно володіти, користуватися і розпоряджатися своєю землею, чого сьогодні в Україні немає. У нас, на жаль, 26 років діє мораторій на продаж сільськогосподарської землі, і це основний якір, який стопорить розвиток дрібного фермерського господарства.

До мене як до депутата-мажоритарника звертаються багато людей, які працюють заробітчанами. Вони кажуть, що готові інвестувати в Україну, готові купити 10, 20, 30 гектарів землі і посадити сад чи започаткувати невеличку тваринницьку ферму. Але чи мають ці люди на сьогодні таку можливість? Ні. Тому що законодавство забороняє купити в Україні невелику кількість землі і розпочати своє дрібне фермерське господарство.

І мені дуже прикро за Верховну Раду України, що за чотири роки своєї діяльності ми, на жаль, так і не вирішили ключове питання, яке могло б стати локомотивом розвитку не лише сільського господарства, а й узагалі української економіки, – зняття мораторію на продаж сільськогосподарської землі і надання можливості українським громадянам купувати, розвивати, передавати в заставу свою землю та будувати фермерські господарства.

Саме тому, хоч би скільки законів щодо підтримки фермерського господарства ми ухвалили, я хочу, щоб кожен українець чітко розумів: доки в Україні не працюватиме вільно ринок землі, доки кожен український громадянин і кожен український заробітчанин, який працює сьогодні за кордоном, не зможе купити цю землю, не зможе закласти цю землю в банк, для того щоб отримати сільськогосподарську техніку, доти у нас не буде ніякого розвитку сільського господарства. І тому, якщо ми хочемо комплексно вирішувати це питання,

ми зрештою повинні набратися політичної спроможності і внести на розгляд парламенту законопроект про скасування мораторію і запровадження вільного обігу земель в нашій державі. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Колеги, у нас виступили в обговоренні представники депутатських фракцій і груп. Тепер я прошу записатися народних депутатів на виступи в обговоренні цього законопроекту. Згідно з Регламентом на це відведено 9 хвилин.

Євтушок передає слово Івченку. Прошу, 3 хвилини.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Я ще раз кожному хочу сказати, що комплексне і системне вирішення питання щодо розбудови відповідного фермерського устрою вже напрацьовано. Напрацьовано фракціями, напрацьовано авторським колективом, напрацьовано партіями, напрацьовано в аграрному комітеті. Що потрібно зробити?

Перший закон ми вже прийняли – це формальне стимулювання розвитку сімейних фермерських господарств.

Другий закон. Ми їх маємо ввести в легальне податкове поле і дати їм відразу стаж, надати підтримку із сплати ЄСВ, полегшений бухгалтерський облік і так далі. Тобто вони мають відчути, що держава надає їм якісь пільги задля того, щоб вони прийшли в легальний ринок і відповідно легально виробляли свою продукцію. Це наше зобов'язання перед Європейським Союзом і зоною вільної торгівлі.

Третє. Ми маємо надати доступ до землі. Бо вони почнуть розвивати власний бізнес, власне виробництво, отримувати кредити, використовувати їх на те, щоб купити нову техніку, обладнання. Але землі немає, і їм потрібно надати доступ. Цей законопроект якраз і надає доступ місцевому товаровиробнику, який проживає у відповідній об'єднаній територіальній громаді. Він надає доступ тим, хто буде займатися сімейним фермерством за відповідними категоріями – овочівництво, виробництво органічної продукції тощо. Через сім років оренди вони зможуть безоплатно приватизувати не 2, а 5 гектарів і далі працювати на цій землі. Норму про 2 гектари ми залишаємо, як правильно сказали колеги, виключно працівникам соціальної сфери села, працівникам або пенсіонерам відповідних державних

підприємств, а також ветеранам АТО, учасникам Революції Гідності. І це є фундаментально для того, щоб подолати корупцію в земельній сфері.

А далі, як показує світовий досвід, якщо буде конкуренція на одному гектарі, і люди будуть боротися за те, щоб дати максимально більшу ціну, то, повірте, буде наша дискусія щодо подальших кроків, щодо відповідного обігу або відповідних умов розвитку земельних відносин в Україні. Але це буде дискусія з селянами, товаровиробниками, фахівцями і так далі. Тому давайте системно відпрацюємо те, що вже напрацьовано.

У нас два роки минуло між першим і другим законами. Сьогодні два законопроекти щодо розвитку сімейного фермерства стоять – № 7060 і № 6490. Колеги, прошу підтримати, і в селі, повірте, з'являться кошти на відповідні інфраструктурні проекти...

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

Будь ласка, наступний виступ – Альона Бабак.

БАБАК А.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Прошу передати слово Івченку.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пане Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Не буду зловживати часом, скажу одне. Вартість землі в різних країнах різна, вона залежить від того, яка конкуренція на землі. Давайте створимо на українській землі конкуренцію і запровадимо легальний обіг нашої сільськогосподарської продукції, надамо можливість всім сильним одноосібникам зареєструвати сімейні ферми, надамо їм бюджетну підтримку, і, повірте, через декілька років ви не впізнаєте наш аграрний сектор, не впізнаєте нашого товаровиробника. Вони будуть виробляти не тільки кукурудзу, сою і технічні культури, вони будуть займатися овочівництвом, тваринництвом і глибинною переробкою. Вони будуть

намагатися вирощувати на своїй власній землі органічні продукти, займатися органічним землеробством.

Прошу підтримати даний законопроект. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. І передостанній виступ – народного депутата Сергія Міщенка. Будь ласка.

МІЩЕНКО С.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (одномандатний виборчий округ № 98, Київська область, самовисуванець). Київщина. Шановні колеги! Шановні громадяни України! Якимось так відбувається, що якщо якісь реформи на Заході чи в країнах, що розвиваються, проводяться, вони дають результат. Чому наші реформи упродовж десятиліть проводяться тільки для того, щоб створити корупційні схеми в тому чи іншому вигляді? Це відбувається в будь-якій сфері з будь-якими реформами – медичною, пенсійною з цими подачками, в тому числі аграрною.

Окреслюю основні проблеми, які на сьогодні існують, і цей законопроект, хоч він і потрібен, не вирішує їх.

Те, що стосується фермерів. Ми знаємо, що фермери існують, які отримали до 50 гектарів землі, але якщо фермер помирає, сім'я не може далі продовжувати сімейний бізнес.

Також не можуть вести свій бізнес селяни, які отримали паї і хочуть самі обробляти землю, їм просто фізично не дають цього зробити. Тому що інвентаризації землі немає, виділення в натурі немає, земельна ділянка десь посередині поля знаходиться, людей просто фізично туди не пускають. Це питання теж не вирішено.

Те, що стосується податків. Ми знаємо про повернення ПДВ з сільськогосподарської продукції, знаємо, що зараз більшість фермерів знаходяться у «тіні». Але існує головна проблема, що ринок землі відкритий. Хто не казав би тут про те, що діє мораторій, – це неправда. Тому що зараз головні гравці на ринку землі скуповують за різними схемами земельні ділянки. Тому що ті договори, які зараз пропонують селянам, про передачу паїв під відсоток нормативної грошової оцінки (хто 7, хто 8, а хтось і 11 відсотків), якщо їх прочитати, там нічого немає про індексацію, про те, що ця нормативна грошова оцінка кожен рік змінюється, і через п'ять-сім років це будуть лише копійки

для селян. І вони вимагають, щоб селянин підписав доручення на розпорядження своєю землею, віддав оригінали своїх документів. І чекають, коли цей мораторій закінчиться, щоб забрати цю землю. Ця корупційна схема працює.

Що стосується пасовищ, худоби. Корів точно не буде!

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, 30 секунд, завершуйте.

МІЩЕНКО С.Г. Я маю на увазі законопроект про ціни на молоко, який готується до другого читання, тут багато хто є його авторами. Але пасовища всі вже забрали, вже ніде випасати.

Тому на сьогодні ніхто не може стверджувати, що корупції в Україні в земельній сфері не існує.

ГОЛОВУЮЧА. Останній виступ у цьому блоці, народний депутат Андрій Кіт долучається до обговорення. Будь ласка.

І я попрошу всіх повертатися до сесійної зали, тому що за 3 хвилини відбудеться голосування.

КІТ А.Б., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (одномандатний виборчий округ № 126, Львівська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Стрийщина, Жидачівщина. Шановні колеги! Ви знаєте, я тішуся з того, що ми поступово рухаємося вперед в розвитку малого і середнього бізнесу на селі. Хочу всім нагадати, що дуже непросто нам вдалося розпочати гідне фінансування фермерського руху в Україні минулого року. Вперше в історії, я думаю, на цей рік завдяки нашій спільній роботі і підтримці уряду ми маємо 1 мільярд гривень на розвиток малого бізнесу на селі, на розвиток фермерського руху.

Дуже важливо так само показати малим фермерам, що держава – на їхній стороні і що їм нічого боятися держави. У нас малий фермер належить до найменш захищених верств населення, тому він боїться показати свій дохід, він не впевнений, що завтра не прийде податкова і його не закриє. Тому нам поступово потрібно робити щораз більше і більше кроків для того, щоб вони почувалися захищеними в нашій країні.

Очевидно, що наступним кроком ми повинні надати фермерам можливість взяти землю. Тому що ні для кого не секрет, що простий

фермер землі в Україні взяти не може. Аукціонні торги, які до того у нас працювали, ставили в нерівні умови великі холдинги, які можуть собі диверсифікувати процентну ставку із сплати орендної плати, та фермера, який не може платити за вхід на землю таку непомірну плату. Ми повинні дати можливість фермерам брати землю.

Наведу невеликий приклад із свого округу. У мене є черга з фермерів, які просто не можуть легалізуватися і не можуть взяти землю в оренду через аукціон у такий спосіб, як зараз передбачено, це неможливо. Ми можемо дуже багато декларувати, що ми допомагаємо фермерам фінансово, але якщо ми не створимо механізму для того, щоб він фізично міг отримати землю, – у нас немає ніякого шансу на розвиток малого і середнього виробництва на селі.

Законопроект № 7060 ми спільно доопрацьовували, і я вважаю, що це є рухом вперед, для того щоб дати таку можливість нашим фермерам, тішуся з того, що ми до того прийшли. Прошу зал підтримати даний законопроект. Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, колеги, обговорення завершено. Я прошу всіх заходити до залу, займати свої робочі місця. Фактично, в ході обговорення ми побачили, що всі політичні сили підтримують прийняття цього законопроекту. Нагадую, комітет пропонує голосувати тільки за основу. Тому я прошу повної мобілізації, прошу голів фракцій і прошу секретаріат запросити депутатів до залу. Ми будемо мати змогу розглянути наступний законопроект ще до перерви о 12 годині, тому я розраховую, що після позитивного голосування за цей законопроект буде також підтримана пропозиція про скорочену процедуру. І я прошу всіх відповідально підійти до голосування, зайняти свої робочі місця, щоб нам не доводилося повертатися.

Отже, хочу запитати голів фракцій: готові до голосування? Готові. Всі на місці, так? Отже, переходимо до прийняття рішення. Комітет, допоможіть людей змобілізувати.

Ставиться на голосування проект Закону України «Про внесення змін до Земельного кодексу України та деяких законодавчих актів

України щодо стимулювання створення і розвитку сімейних фермерських господарств та припинення корупційних зловживань у сфері розпорядження землями державної та комунальної власності» ([№ 7060](#)) для прийняття, за пропозицією комітету, за основу. Прошу голосувати. Прошу підтримати законопроект № 7060 за основу. Голосуємо! Прошу підтримати.

«За» – 230.

Рішення прийнято.

Бажаю плідної роботи до другого читання.

Зараз ставлю на голосування пропозицію, щоб наступний законопроект № 6049-д ми розглянули за скороченою процедурою. Прошу проголосувати. Прошу підтримати. Ми встигнемо до перерви. Голосуємо «за». Прошу підтримати розгляд за скороченою процедурою. Прошу підтримати.

«За» – 167.

Рішення прийнято.

І переходимо до розгляду законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вирішення питання колективної власності на землю, удосконалення правил землекористування у масивах земель сільськогосподарського призначення, запобігання рейдерству та стимулювання зрошення в Україні» ([№ 6049-д](#)).

Запрошую до доповіді народного депутата України Олега Івановича Кулініча. Будь ласка.

КУЛІНІЧ О.І. Дякую, Андрію Володимировичу. Шановні колеги! Законопроект, що пропонується вашій увазі, розроблений для того, щоб встановити цивілізовані правила господарювання на масивах сільськогосподарських земель та подолати корупцію і рейдерство. У нас зараз склалася така ситуація, що практично в кожному полі орендують землю один або два, навіть три орендарі, і постійно збільшується кількість одноосібників, які планують господарювати самостійно. У результаті маємо на кожному полі так звану шахматку.

Ця ситуація спричиняє величезні складнощі і конфлікти між орендарями в межах одного поля. На практиці орендарі іноді можуть

домовитися між собою усно про обмін, але юридично це самозахоплення земельної ділянки, тобто як мінімум адміністративне правопорушення.

Таким чином, законопроект пропонує власникам та орендарям справедливі умови господарювання в рамках одного поля. Якщо земельні ділянки одного орендаря розміщені в різних місцях поля, вони зможуть звести їх в одне ціле. Чітко виписаний критерій рівноцінності земельних ділянок, для того щоб у процесі консолідації не було порушено чиїхось прав. Іще раз повторюю: в межах одного поля.

Також цим законопроектом ми вирішуємо величезну проблему, а саме питання земель колективної власності, яких у нас 1,5 мільйона гектарів, які фактично нікому не належать, тому що вони в «тіні» використовуються. Сільські громади не отримують абсолютно нічого. Тому це питання давно треба вирішити.

Ми врахували практично всі зауваження авторів альтернативного законопроекту за авторством Вадима Івченка і спільно напрацювали узгоджений текст. Ми провели ряд «круглих столів» з експертами з Німеччини та Польщі і врахували досвід передових європейських країн. Тобто це не якесь ноу-хау, а випробуваний європейський досвід.

Тому звертаюся до всіх колег з проханням підтримати прийняття даного законопроекту за основу, щоб дати можливість нормально господарювати фермерам-одноосібникам у сільському господарстві і на полі. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Запрошую до співдоповіді Олександра Борисовича Бакуменка.

БАКУМЕНКО О.Б. Шановний Андрію Володимировичу! Шановні колеги! Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин на виконання Постанови Верховної Ради України від 14 листопада 2017 року [№ 2202-VIII](#) підготував на повторне перше читання проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вирішення питання колективної власності на землю, удосконалення правил землекористування у масивах земель сільськогосподарського призначення, запобігання рейдерству та стимулювання зрошення в Україні» (№ 6049-д).

При підготовці законопроекту за основу були взяті положення законопроекту [№ 6049-1](#), а також враховані пропозиції та застереження народних депутатів України, висловлені під час розгляду законопроектів [№ 6049](#) і № 6049-1 у першому читанні. У результаті опрацювання положень законопроекту пропонується створити ефективний механізм використання масивів земель сільськогосподарського призначення з метою запобігання рейдерству та стимулювання зрошення, визначити правовий статус земель під польовими дорогами, виключити можливість зміни площі земельних ділянок при проведенні інвентаризації масивів та закріпити правила, за якими умови договорів суборенди, що укладаються при обміні правами користування земельними ділянками, мають бути не гіршими, ніж умови договорів оренди.

За результатами розгляду цього проекту комітет на своєму засіданні 5 грудня 2017 року вирішив подати підготовлений законопроект на повторне перше читання. Отже, шановні колеги, прошу підтримати підготовлений комітетом законопроект № 6049-д та прийняти його за основу. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Від «Блоку Петра Порошенка» Валерій Олександрович Іщенко передає слово Капліну. Будь ласка.

КАПЛІН С.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення (одномандатний виборчий округ № 144, Полтавська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні співвітчизники! Шановні колеги! Ми, безумовно, підтримуємо будь-які новаторські ідеї в питаннях розвитку агропромислового комплексу, особливо в частині захисту дрібного фермерства, і хотіли б наголосити на ключових пріоритетах.

Перше – боротьба з рейдерством, адже ми знаємо, що по всій країні протягом поточного і попереднього років прокотилася ціла хвиля захоплень землі, яка є у розпорядженні дрібних фермерів.

Друге – відкриття можливостей для мікрофінансування та коротко- і довгострокового фінансування сільськогосподарських фермерських господарств. Фермери і сільське господарство загалом

потребують сьогодні грошей, як повітря. Це є проблемою № 1. Вони мають планувати розвиток своїх господарств в середньому та довгостроковому періодах і таким чином підвищувати конкурентоспроможність українського сільського господарства.

Третє важливе питання – фермерське самоврядування і новий, якісний і паритетний діалог між урядом, коаліцією, парламентом та асоціаціями фермерів. Ми маємо поступово і надзвичайно активно розвиватися в плані удосконалення законодавства, що регулює питання земельного обігу, питання розвитку і підтримки дрібного фермерства.

Ми обома руками – за цей законопроект, ми підтримувати попередній законопроект і будемо робити все, аби захистити простого фермера, бо він є прикладом дрібного народного підприємництва.

І окремо я хотів би наголосити на необхідності створення міністерства захисту села. Актуальність цього питання ми обговорювали на зборах асоціацій фермерів у селах, які ми з колегою Сугоняко систематично відвідуємо. Люди в селі підтримують створення такого нового урядового інституту, який має дбати про людину...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від «Самопоміч» – Романова Анна Анатоліївна передає слово Роману Семенусі. Будь ласка.

СЕМЕНУХА Р.С. Фракція «Об'єднання «Самопоміч». Шановні колеги! Спільна методика розпаювання земель у приватну власність, нерегульований ринок оренди призвели до численних рейдерських захоплень. Протягом 2017 року аграрне рейдерство лише набувало обертів, зареєстровано більше 700 таких випадків. Більше того, правоохоронні органи фіксують кілька десятків організованих рейдерських угруповань. Щойно бізнесмен виходить за межі 2 гектарів, він одразу потрапляє в зону ризику. Причому, давайте говорити відверто, великий бізнес навчився себе захищати, саме тому в зоні ризику опиняються малий і середній бізнес. Загострило ситуацію й те, що за певними законодавчими ініціативами до реєстру прав власності отримало доступ більше людей, зокрема приватні нотаріуси, а заміна власника в реєстрі, на жаль, стала популярним механізмом рейдерства. Так званий антирейдерський закон дещо покращив, але не виправив ситуацію.

Треба подякувати членам комітету, які доопрацювали цей законопроект, зокрема, є пропозиції, які вносила наша фракція, я хочу окремо на них зупинитися.

Законопроект запроваджує правило, що умови договору суборенди мають бути не гіршими, ніж умови договору оренди.

При проведенні інвентаризації унеможлиблюється зміна площі земельних ділянок.

У процесі інвентаризації встановлюється обов'язкове затвердження сільськими, селищними, міськими радами оновленої грошової оцінки землі.

Лісосмуги, що межують із землями сільськогосподарського призначення, на законодавчому рівні захищаються від знищення.

Розмежується правовий статус польових доріг всередині масиву і тих, які обмежують масив. Встановлено, що в оренду можуть передаватися лише ті, які знаходяться всередині масиву, інші залишаються дорогами загального користування.

Закликаємо колег підтримати цей законопроект. Це справжній крок на захист середнього і малого бізнесу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від групи «Відродження» – народний депутат Кучер.

КУЧЕР М.І., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (одномандатний виборчий округ № 17, Вінницька область, самовисуванець). Шановні колеги! Я закликаю всіх підтримати цей надзвичайно важливий законопроект. Він важливий і для орендарів, і для власників земельних ділянок, і для органів виконавчої влади на місцях.

Цей законопроект вирішує питання консолідації земель, вирішує питання польових доріг, лісосмуг, вирішує питання тих сільськогосподарських підприємств, які орендують 75 і більше відсотків землі на одному полі.

Законопроект також вирішує проблеми земель колективної власності, адже у нас на сьогодні ще багато таких земель, вони мають бути дорозпайовані і роздані працівникам, які працюють на селі.

І, звичайно, вирішує дуже багато питань, які є надзвичайно важливими для взаємовідносин власників земельних паїв і тих, хто орендує ці землі. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Від фракції «Батьківщина» – Івченко Вадим Євгенович передає слово Хланю. Будь ласка, увімкніть мікрофон.

ХЛАНЬ С.В. Виборчий округ № 185, Херсонщина. Шановні колеги! Законопроектом пропонується важлива зміна для аграріїв, які орендують землю та використовують зрошення в аграрному виробництві. На сьогодні так склалося, що так звана шахматка на полях примушує деяких аграріїв шантажувати тих, хто займається зрошенням і встановлює зрошувальні машини, прокладає труби. Так звані орендарі, які найчастіше мають земельні ділянки всередині масивів, блокують розвиток зрошення, блокують взагалі сільськогосподарське виробництво на таких масивах. Цей законопроект врегульовує дану проблему. Дуже часто договори сервітуту, передбачені земельним законодавством, не працюють. Цей законопроект це все врегульовує і дає змогу розвивати зрошувальне виробництво. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, колеги, зараз представники груп і фракцій, які ще не виступали: від «Народного фронту» – Іванчук, Лабазюк – від «Волі народу». І потім переходимо на голосування. Більше немає бажаючих? Першим – Лабазюк, добре?

Від «Волі народу» – Лабазюк, 2 хвилини, а потім Іванчук. Будь ласка.

ЛАБАЗЮК С.П. Група «Воля народу», виборчий округ № 188, Хмельниччина. Що ми маємо станом на сьогодні? Склалася практика, що після розпаювання земельних ділянок більшість власників цих ділянок самі землю не використовують, не обробляють, а здають в оренду. Отож дороги, які були нарізані до цих земельних ділянок, станом на сьогодні обробляються, але за них не сплачується ні копійки грошей ні у вигляді орендної плати, ні у вигляді податків. Це кошти, які могли б надійти до місцевих бюджетів.

Так звана «шахматка» не дає змоги аграріям обробляти свої землі за сучасними технологіями. Звичайно, це призводить і до нездорової

конкуренції, і до рейдерських захоплень, коли окремі люди, не маючи бажання вступати в переговори, досягати домовленості, просто створюють проблеми і не дають такої змоги. Отже, даний законопроект врегульовує можливості і для однієї сторони (орендаря), і для другої (орендодавця).

Також сьогодні дуже важливим є те, що в нашій державі починає розвиватися зрошення. Щоб дану технологію застосовувати на полях, потрібно врегулювати можливість виведення в один масив земельних ділянок. Ми в даному законопроекті максимально збалансували запит аграрного сектору і пропонуємо сьогодні його підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, зараз заключний виступ, через 2 хвилини ми переходимо до прийняття рішення. Прошу голів всіх фракцій запросити депутатів до залу. Прошу секретаріат запросити депутатів до залу.

Від «Народного фронту» – Андрій Володимирович Іванчук. Будь ласка, 2 хвилини.

ІВАНЧУК А.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Дуже багато говорять про цей законопроект, але дуже тяжко зрозуміти, що насправді хочуть вирішити автори законопроекту.

Шановні друзі, ми з цим законопроектом запізналися рівно на три роки. Це мало би бути одним із перших рішень нашого парламенту. Є поле і є рекетири, які не дають розвиватися нашим аграрним компаніям, беруть клаптики посеред поля і таким чином блокують розвиток сільського господарства в Україні.

Зрошення. Всі знають, що на сьогодні без інвестицій у зрошення на півдні України не буде розвитку сільського господарства. Знову ті самі бандити і рекетири шантажують наші агропромислові підприємства цими клаптиками землі і не дають розвиватися.

Тому фракція «Народний фронт» просить всі парламентські фракції і групи проголосувати за даний законопроект не в першому читанні, а за основу і в цілому. І поставити крапку в цьому бандитизмі і рекетирстві в аграрному секторі. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, прошу всіх зайняти робочі місця, колеги, у нас буде голос до голосу. Прошу всіх зайти до залу. Я бачу, ще заходять депутати. Отже, колеги, прошу приготуватися до голосування. Прошу з лож повернутися до залу і приготуватися до голосування. Голови всіх фракцій, які виступали за законопроект, максимально зобілізуйте і запросіть депутатів до залу. Ми переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вирішення питання колективної власності на землю, удосконалення правил землекористування у масивах земель сільськогосподарського призначення, запобігання рейдерству та стимулювання зрошення в Україні» ([№ 6049-д](#)) для прийняття, за пропозицією комітету, за основу. Прошу проголосувати і підтримати комітет. Прошу проголосувати. Прошу підтримати. Голосуємо, колеги, підтримуємо!

«За» – 251.

Рішення прийнято.

Якщо комітет запропонує в цілому, я поставлю. Ні, все, є рішення комітету і є заперечення.

Отже, колеги, у нас залишилося 5 хвилин, ми не встигнемо перейти до розгляду наступного питання, але ми можемо... (*Шум у залі*). Колеги, увага! Прошу, голові комітету слово. Увімкніть мікрофон Бакуменка.

БАКУМЕНКО О.Б. Андрію Володимировичу, комітет підтримує за основу і в цілому, якщо зал проголосує за це.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, але дві фракції сказали, що вони заперечують, нам просто не вистачить голосів, ми просто покажемо неуспішне голосування.

Колеги, за цих декілька хвилин... У нас висока концентрація в залі, давайте, можливо, кілька питань включимо до порядку денного сесії. Колеги, послухайте мене уважно, це коротко, по хвилині. Давайте спробуємо проголосувати за включення до порядку денного сесії. У нас 3 хвилини, ми не встигнемо розглянути. Давайте спробуємо.

Отже, я ставлю на голосування те, що зможе пройти. Питання, запропоновані для включення до порядку денного сесії. Наголошую, ці пропозиції я можу ставити на голосування на будь-якому етапі.

Перше питання – проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» та деяких інших законодавчих актів України» ([№ 8265](#)). Рейтингове голосування. Прошу підтримати. Прошу проголосувати. Включення до порядку денного сесії, колеги. Прошу проголосувати. Прошу підтримати. Голосуємо! Прошу підтримати, колеги.

«За» – 204.

Рішення не прийнято.

Ні. Я бачу, колеги, що це складно зробити зараз. Давайте так, як є у порядку денному, і будемо розглядати, після блоку питань аграрної політики.

Отже, колеги, зараз я хочу зробити оголошення. Увага! Зараз, о 12 годині, в кулуарах, на третьому поверсі, відбудеться урочисте відкриття фотовиставки «Перша Грузинська Демократична Республіка», яка присвячена 100-річчю утворення першої Республіки Грузія, а також 100-річчю встановлення дипломатичних відносин між Україною і Грузією. Ми маємо давню братерську історію, ми спільно воювали проти російського агресора 100 років тому і сьогодні спільно відстоюємо нашу незалежність. Запрошую всіх бажаючих зараз, під час перерви, взяти участь у відкритті цієї фотовиставки.

Згідно з Регламентом я оголошую перерву на 30 хвилин. О 12:30 прошу всіх повернутися до залу для продовження нашої роботи. Хочу нагадати, наступне питання з блоку питань аграрної політики – законопроекти № 6490 і № 6490-д. Прошу авторів бути на місці, щоб ми відразу після перерви змогли перейти до розгляду цього питання. Дякую.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, час, відведений для перерви, завершився. Нагадую: ми розглядаємо блок питань аграрної політики. До перерви ми розглянули два питання, щодо обох з них було прийнято позитивне рішення. Сподіваюся, така динаміка буде у нас і надалі.

Наступне питання порядку денного – проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо стимулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств» ([№ 6490](#), [№ 6490-д](#)).

Ставлю на голосування пропозицію розглянути його за скороченою процедурою. Прошу проголосувати. Прошу підтримати. Голосуємо!

«За» – 70.

Рішення не прийнято.

Це надто великий розрив від бажаних 150 голосів, тому ми переходимо до розгляду за повною процедурою.

Прошу підготуватися до виступу від групи співавторів народного депутата Івченка, а також голову Комітету з питань податкової та митної політики Южаніну Ніну Петрівну. Чи є в залі Ніна Петрівна? Колеги, знайдіть Івченка, будь ласка, щоб він міг доповісти.

Отже, запрошуюю до доповіді народного депутата Вадима Євгеновича Івченка. Будь ласка, пане Вадиме, ми за повною процедурою розглядаємо.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Насамперед хочу подякувати кожному з вас за прийняття попередніх законопроектів аграрного дня, особливо за № 7060. Ми дали можливість сімейним фермерам отримати доступ до землі.

Законопроект № 6490 дає можливість їм увійти в легальне податкове поле. Цей законопроект передбачає включення до четвертої групи, підгрупи Б, там, де сільськогосподарські товаровиробники – юридичні особи, фізичних осіб – сімейних фермерів, які будуть мати спрощену систему оподаткування, спрощений бухгалтерський облік і бухгалтерську звітність раз на рік.

Хочу також нагадати, що будь-яка податкова система має запроваджуватися шляхом стимулів, а не примусу. Я вже казав, що одноосібні селянські господарства, фактично, перебувають поза межами обігу аграрної продукції. Ми не можемо оподатковувати самозайнятих людей, не створюючи для них стимулів. Даний законопроект пропонує стимули. Протягом 10 років ті одноосібники, які зареєструються як сімейна ферма:

по-перше, матимуть пільгове оподаткування, як фізична особа – підприємець у місті;

по-друге, вони будуть подавати звітність до Державної фіскальної служби раз на кілька років, скажімо, через електронну пошту;
по-третє, матимуть полегшений варіант бухгалтерського обліку;
по-четверте, відразу отримають статус сільськогосподарського товаровиробника;

по-п'яте, отримають 10 років стажу, протягом 10 років держава допомагатиме їм сплачувати єдиний соціальний внесок. Ви знаєте, що сьогодні пенсійна реформа пов'язала стаж із сплатою єдиного соціального внеску. Це стимул, це непряма підтримка держави. Якщо ти зареєструвався, у перший рік держава сплачує за тебе 90 відсотків, ти як сімейна ферма сплачуєш 10 відсотків, на другий рік держава сплачує 80 відсотків, на третій рік – 70 відсотків. Це означає, що кожного року ти поступово нарощуєш свій бізнес, розвиваєш свою сімейну ферму, закупаєш обладнання. Це непряма підтримка у вигляді сплати єдиного соціального внеску.

Хочу нагадати, що ці законопроекти завдяки нашим колегам, зокрема мажоритарникам із Чернігівської області, з 2013 року обговорюються в аграрній спільноті. Ми взяли за приклад досвід Франції, яка таким чином спонукала самозайнятих людей переходити в легальний обіг аграрної продукції. Фактично, цей законопроект розроблявся спільно з нашими партнерами. Ми поступово, через стимулювання найсильніших одноосібників, які працюють в сільському господарстві як самозайняті особи, залучимо людей до аграрного сектору. Це, звичайно, сприятиме і збільшенню надходжень до місцевих бюджетів. Оскільки вони будуть зареєстровані, податки частково будуть надходити до місцевих бюджетів. Вони будуть розвивати власний бізнес, створювати робочі місця і таке інше.

Першим законом ми надали їм землю (потрібно було навпаки, але так поставлено в порядку денному), цим законопроектом ми надаємо їм податкові стимули.

Колеги, також хочу сказати, що унормовується, поширюється статус сільськогосподарського товаровиробника, і це дає змогу добровільно реєструватися за спрощеною системою.

Надається державна підтримка протягом 10 років у вигляді пільгового порядку сплати єдиного соціального внеску головою та членами сімейного фермерського господарства.

Встановлюється пільгове кредитування на придбання сільсько-господарських земель, тварин, техніки, обладнання, будівництва виробничих приміщень, споруд.

Надаються безплатні навчальні, дорадчі, інформаційно-консультаційні послуги щодо порядку реєстрації та ведення обліку.

Встановлюється критерій для ідентифікації сімейних ферм – обсяг реалізації не більше 1,5 мільйона гривень на рік, площа угідь – не більше 20 гектарів, не використовується праця найманих осіб, лише праця членів сім'ї.

Встановлюється також виключний перелік видів економічної діяльності для сімейної ферми. Безглуздо створювати сімейну ферму, яка буде займатися, скажімо, зерновими культурами. Це буде овочівництво, переробка, органічне виробництво, тваринництво, молочарство тощо, тобто ті трудомісткі галузі сільського господарства, до яких залучені сімейні ферми.

Встановлюються податкові стимули і преференції для державної реєстрації:

сплата у половинному розмірі ставки єдиного податку за наявності 2 гектарів угідь;

спрощення обліку і подання бухгалтерської звітності один раз на рік;

тимчасове звільнення від перевірок контролюючими органами. Колеги, на п'ять років пропонується повністю звільнити сімейні ферми від перевірок державних інспекторів, у тому числі Державної фіскальної служби.

Результатом прийняття низки законопроектів, зокрема й цього, буде зростання добробуту сільських сімей. З'являться гроші і з'явиться попит на продукцію суміжних галузей. Громадяни отримають пенсійне забезпечення і соціальний захист.

Зростатиме економічний добробут громад, а відтак буде розвиватися інфраструктура.

З'являться якісні та доступні українські товари, відповідно буде забезпечуватися продовольча безпека. Головне, що ці продукти будуть відстежувані, що передбачено Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Збільшиться експорт саме переробленої продукції.

Я вже не кажу про підвищення народжуваності і збільшення кількості людей, які будуть працювати в сільському господарстві. Ми бачимо, що люди сьогодні покидають село. Вони будуть залишатися, якщо там будуть робочі місця. Вийшов з хати – у тебе робоче місце, у тебе земля, у тебе державна підтримка.

Потім ми запровадимо програму «Доступне житло» саме в сільській місцевості, за якою будуть надаватися безвідсоткові кредити (до 500 тисяч гривень) на придбання або будівництво житла.

Ми запровадимо державну підтримку інфраструктурним проектам зі створення заготівельно-збутових пунктів, кооперативів, а також їх обладнання. Бо це майбутнє села, коли ти маєш в селі робоче місце, працюєш на своїй земельній ділянці, виготовляєш продукцію, і кооперація.

Ми будемо пропонувати ці законопроекти Верховній Раді України і так само завзято будемо наполягати на їх підтримці.

Наразі, колеги, вашій увазі пропонується законопроект № 6490. Хочу відразу подякувати авторам, які над ним працювали, це народні депутати Давиденко, Острікова, Гудзенко, Мірошніченко, Мельниченко, Бакуменко, Шинькович, Юрчишин, Кулініч, Хлань, Мацола, Лабазюк, Люшняк, Кириленко («Батьківщина»), Вадатурський, Белькова, Негой, Одарченко і Богдан.

Колеги, цей законопроект є продовженням того, що ми з вами вже прийняли в першому читанні. Це законопроект податковий. Я дякую Комітету з питань податкової та митної політики за підтримку цього законопроекту і прошу всіх сконсолідуватися, бо це дуже важливо. Після рамкового законопроекту про створення сімейних ферм, який ми прийняли два роки тому, ми маємо вже нарешті їх започаткувати та передбачити бюджетну підтримку тим господарствам, які будуть створюватися і будуть потребувати цієї підтримки.

Колеги, дякую. Просимо підтримати даний законопроект.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України **СИРОЇД О.І.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Залишайтеся на трибуні, для того щоб відповісти на запитання.

Прошу колег записатися для запитань до доповідача.

Будь ласка, запрошую до слова народного депутата Мосійчука.

МОСІЙЧУК І.В. Радикальна партія. Шановний доповідачу, у мене до вас конкретне запитання. Коли ми говоримо про підтримку малого фермерства, про розвиток сільського господарства в Україні, то потрібно говорити насамперед про збереження ресурсу, про збереження головного скарбу української нації – землі. І про те, щоб лобіювати, не побоюся цього слова, саме сільгоспвиробників.

У зв'язку з цим два дуже короткі запитання. Хотілося б почути вашу позицію і позицію комітету щодо ініційованих нашою фракцією змін до Конституції України, які передбачають, що основою аграрного устрою України є фермерське господарство. І вашу позицію щодо якнайшвидшого розгляду нашого законопроекту про заборону пальмової олії, адже це буде стимулом для відродження тваринництва.

ІВЧЕНКО В.Є. Дякую, колего, коротко. Ви знаєте, що «Батьківщина», і не тільки «Батьківщина», весь зал підтримав законопроект про заборону використанні пальмової олії у продуктах харчування. Ми в комітеті будемо посилювати відповідальність, не лише адміністративну, а й кримінальну. Тому дякую вам за цю ініціативу.

І скажу ще раз: майбутнє аграрного сектору – за конкуренцією. Конкуренцію створить тільки фермерський рух. Що більше буде фермерів, а сімейні фермери – це теж фермери, то більше буде конкуренції. Буде конкуренція за кожен клаптик землі – значно підвищиться орендна плата. Або буде встановлена інша вартість землі, яка сьогодні продається, бо частина землі під мораторієм відчужується за різними схемами, зокрема й тими, які ви озвучували в залі. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Кривенка.

КРИВЕНКО В.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»).* Народний Рух України. Шановний пане доповідачу, у мене до вас запитання як до представника аграрного комітету. Ви знаєте, що в Радянському Союзі комуністи забирали у людей паспорти, не випускаючи їх із села в такий спосіб, а в незалежній Україні чомусь забрали у людей право розпоряджатися своєю власністю, запровадили

мораторій на продаж землі. Не запровадили мораторій на продаж сертифікатів підприємств, які отримували люди в місті, не запровадили мораторій на продаж квартир, які люди приватизували в місті, сказали, що в селі якісь неповноцінні люди. Окремі партії в містах проводять збір підписів проти продажу землі людям, які продали свої квартири, продали свої сертифікати і паї на заводи. І зараз вже більше мільйона людей, які були в рабстві, які не полікували своїх дітей, не побачили світ, не вивчили своїх дітей, вже померли, з числа тих, які мали право отримати хоч якісь кошти.

Скажіть, чи напрацьовані механізми, які обмежують продаж землі, щоб її могли придбати лише українські громадяни, які обмежують концентрацію? Чи підготовлені всі підзаконні акти, що регулювали б ринок землі? Бо на сьогодні це виглядає як лобізм великих агрохолдингів, які й так володіють землею...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

ІВЧЕНКО В.Є. Приватизація заводів та іншого державного майна у містах показала, наскільки небезпечною може бути приватизація.

Продовольча безпека країни залежить від наявності у людей землі, наявності її в обігу, щоб її можна було купити. В Україні немає покупця землі. Ті пропозиції, які є на сьогодні, по 200 гектарів, коштують приблизно 10 мільйонів. У селянина немає 10 мільйонів, для того щоб купити маленьке господарство. Тому нам потрібно працювати:

а) над тим, щоб не було рейдерства, рейдерських захоплень. Відповідний законопроект знято, а нам потрібно його ухвалити;

б) над створенням конкуренції, над створенням сільськогосподарських товаровиробників, наданням їм підтримки, щоб вони були спроможними у майбутньому хоча б викупити свої наділи. І потрібно надавати бюджетну підтримку тим, хто її потребує.

Наразі давайте...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую доповідачу за виступ.

Шановні колеги! Хочу повідомити, і багато хто про це знає, що є спільно доопрацьований законопроект № 6490-д. Його зараз представить голова Комітету з питань податкової та митної політики Ніна

Южаніна. У зв'язку з тим, що буде представлено фактично доопрацьований текст, надамо пані Южаніній 10 хвилин для доповіді.

ЮЖАНІНА Н.П., голова Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Дякую, Оксано Іванівно. Справді, ми зараз маємо зосередитися на доопрацьованому законопроекті. Ви поставте, будь ласка, всі наявні запитання, для того щоб з'ясувати, що ми пропонуємо.

Я хочу доповісти вам, що законопроект, який щойно доповів мій колега, зареєстрований ще 2017 року, в травні, він неодноразово обговорювався в комітеті. У зв'язку з тим, що уряд не підтримує концепцію, яка запропонована автором, не підтримує її Комітет з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення та інші комітети, висновки Головного науково-експертного управління також негативні, ми вимушені були доопрацювати законопроект, тому що втілення цієї ідеї є вкрай необхідним. Оскільки готували законопроект не спеціалісти, вони відобразили все таким чином, що імплементувати в наше законодавство цю ідею неможливо. Тому прошу вас зосередитися на доопрацьованому законопроекті.

Що ми хочемо зробити, який дати новий інструмент для того, щоб «сірі» обробку землі і виробництво продукції ліквідувати і не дозволяти наживатися великим компаніям, які, використовуючи продукцію невеликих сімейних фермерських господарств, вирішують всі свої питання, зокрема комерційні. Від цього страждають прості люди, які працюють невеликим складом. Сім'я, яка має в обробітку від 2 до 20 гектарів землі, вирощену продукцію не може офіційно нікуди здати, не може отримати належну ціну за свою продукцію і, крім того, як правильно сказав автор, є абсолютно соціально незахищеною. Вони всі ці роки перебувають поза захистом держави. І не лише без соціального захисту, а й без державної підтримки, яка надається аграріям з державного бюджету кожного року, це величезні суми. І якраз оці невеликі господарства не отримують жодної підтримки від держави.

Отже, ми пропонуємо надати право сімейним фермерським господарствам, за наявності певних критеріїв, зареєструватися платниками податків спрощеної системи оподаткування, четвертої групи.

Які це критерії? Це здійснення діяльності виключно в межах фермерського господарства, зареєстрованого відповідно до Закону України «Про фермерське господарство»; зайняття виробництвом виключно сільськогосподарської продукції, її переробкою та постачанням; здійснення господарської діяльності за місцем податкової адреси; невикористання праці найманих осіб (членами фермерського господарства є лише члени сім'ї такої фізичної особи у значенні, наведеному в частині другій статті 3 Сімейного кодексу України); площа сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду у власності та/або користуванні членів фермерського господарства становить не менше 2 гектарів та не більше 20 гектарів.

Люди, які вирішують зареєструватися, мають укласти договір або декларацію відповідно до Закону України «Про фермерське господарство». Ми вносимо зміни до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань», необхідні для того, щоб державний реєстратор зміг провести таку реєстрацію.

Ми і далі продовжуємо таку лінію: на місцях об'єднані територіальні громади мають в повному обсязі володіти інформацією про те, що відбувається із землею, яка знаходиться на їхній території. Вони мають знати, хто володіє землею і не платить податок на землю, тому що звільнений на центральному рівні, тобто має державну пільгу (це пенсіонери і всі інші), хто здає в оренду і за кого орендар має сплачувати податок на доходи фізичних осіб, який зараз сплачується в бюджет територіальної громади, на території якої він зареєстрований. На місцях не орієнтуються, хтось платить за обробіток, за оренду землі чи ні. Це неправильно!

Тому ми додатково внесли до законопроекту норму про те, що в будь-якому разі податок на доходи фізичних осіб сплачується орендарем за місцем розташування земельної ділянки. Ми замикаємо це коло, для того щоб надати місцевим громадам можливість повністю володіти інформацією і бачити, яка земля використовується в «сірих» схемах, а з якої сплачуються податки на законних підставах. Це частина законопроекту № 7363, поданого Президентом України, який нам не вдалося провести в залі, але зараз він, у розірваних шматочках, представлений тут. Це частина тих прав, які ми хотіли передати на місця, для того щоб громади мали змогу контролювати ситуацію

і мати в місцевих бюджетах єдиний формуючий податок – податок на землю. Це найбільший податок, що надходить до місцевих бюджетів.

Отже, повернемося до четвертої групи. Як буде сплачуватися податок? Автор основного законопроекту передбачав обмеження обсягу реалізації продукції для сімейних фермерських господарств в 1,5 мільйона гривень. Ми вважаємо, що цього не треба робити. Люди на четвертій групі мають сплачувати податок, як і юридичні особи, тільки ми їм маємо спростити все інше – ніякого обліку. Крім того, ми внесли багато змін, що такі фермерські господарства не є податковими агентами щодо членів свого господарства. Тобто ми знімаємо навантаження з ведення такого фермерського господарства. Вони мають працювати на землі і дбати лише про те, чим безпосередньо займаються.

Отже, фіксований податок – 0,95 відсотка нормативної грошової оцінки землі, з якого 0,7 відсотка спрямовується до місцевого бюджету і 0,25 відсотка – до державного бюджету. Це дуже добре, тому що великі компанії, які раніше забирали ці землі... Немає необхідності продовжувати будувати ці схеми, бо всі ці дрібні фермери тепер легально зможуть здавати свою продукцію, вони можуть конкурувати, маючи навіть невеликий обсяг, тому що у них вже є легальний документ, що вони виростили продукцію, вони мають сертифікат і можуть все здати. Вони вже знаходяться в юридичній площині і можуть працювати абсолютно відкрито.

І останнє – те, про що дійсно має подбати держава. Чи можуть члени сімейного господарства сплачувати єдиний соціальний внесок, щоб забезпечити себе пенсією в майбутньому? Ні, не можуть. Ви всі зараз скажете, якщо вони почнуть сплачувати єдиний податок, що для них це велике навантаження. Ми узгодили з усіма органами, як держава може підтримати зараз і в майбутньому сплату ЄСВ, розробили градацію, про яку ми щойно говорили: щоб перший рік фермер за кожного члена своєї сім'ї сплачував лише 10 відсотків розміру обов'язкового внеску, другий рік – 20 відсотків, третій рік – 30 відсотків і так далі. Тільки на десятий рік він сплачуватиме 100 відсотків мінімального розміру єдиного соціального внеску.

Упродовж всіх цих років держава має підтримувати фермерів за рахунок тих коштів, які виділяються в бюджеті на підтримку сільськогосподарського виробництва в Україні. Для цього ми внесли

зміни до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України». І так, крок за кроком, ми побачимо, хто справді хоче вийти з «тіні». А це доцільно для більшості людей, тому що вони вперше справді отримають реальну підтримку держави без впливу на процес і на методику нарахування їм пенсій. Розумієте, коли людина за себе не платить, вона не має права на повноцінну пенсію. Тому ми пішли іншим шляхом, щоб повністю врегулювати цей процес і не підставити потім людей, які будуть сплачувати частинами, а потім не зможуть отримати повноцінну пенсію.

Отже, ми окреслили з вами всі етапи, з моменту прийняття рішення про реєстрацію сімейного фермерського господарства через угоду або через декларацію до моменту виходу цих людей на пенсію. Таким чином, весь перелік норм, змін, які потрібно внести до законодавства, ми пропонуємо в доопрацьованому законопроекті, який просимо вас підтримати і прийняти за основу, для того щоб рухатися далі.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу залишатися на місці, щоб вам могли поставити запитання.

Прошу народних депутатів записатися на запитання.

Запрошую до слова народного депутата Євтушка.

ЄВТУШОК С.М., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту (одномандатний виборчий округ № 156, Рівненська область, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Дякую доповідачу за презентацію. Скажіть, будь ласка, в чому різниця між вашим законопроектом і законопроектом інших авторів, який доповідав мій колега Вадим Івченко?

І прошу відповісти, які саме вимоги із загальної системи оподаткування ви залишаєте для юридичних осіб – сімейних фермерів? Дякую.

ЮЖАНІНА Н.П. Я, можливо, не до кінця вас зрозуміла. У нас є сільськогосподарські підприємства, які можуть працювати на загальній системі оподаткування з визначенням бази оподаткування та ставок, які діють в Україні, будучи платником чи неплатником податку.

У четвертій групі у нас є відповідні додаткові вимоги для юридичних осіб, які можуть зареєструватися, лише маючи за попередній рік не менше 75 відсотків виробництва сільськогосподарської продукції. Ці вимоги до сімейних фермерських господарств ми не висуваємо, тому що у найближчі два роки вони не змогли б зареєструватися. У нас буде більш декларативний спосіб реєстрації для четвертої групи, тому що ми зможемо відслідковувати, чи виконує необхідні норми за поданою заявою фермерське господарство. Тільки згодом, коли вони...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Острікову, 2 хвилини, їй також передає слово народний депутат Маркевич. Прошу.

ОСТРІКОВА Т.Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановні колеги! Дійсно, я підтримую ініціативу щодо стимулювання реєстрації фермерів і сплати ними податків в легальній організаційно-правовій формі. Даним законопроектом пропонується, щоб держава надавала фінансову підтримку щодо сплати єдиного соціального внеску. У перший рік, як зазначила Ніна Петрівна, така підтримка становитиме 90 відсотків.

Сьогодні, подорожуючи Україною і зустрічаючись з фермерами, ми чуємо від них про справжню роботу тієї програми субсидій, яку запровадив уряд. Що кажуть сьогодні фермери? Що компенсація ставок за кредитами, виявляється, можлива лише за кредитами «Приватбанку» і в сумі не більше 50 тисяч гривень. Для цього потрібно оформити купу документів і передати в заставу «Приватбанку» майно, яке коштує набагато дорожче. Тому зрозуміло, що в цій програмі субсидій, на яку з державного бюджету виділено близько 6 мільярдів гривень, потрібно наводити лад. Я думаю, що якраз прийняття цього законопроекту дозволить нам мати правову підставу для перерозподілу цих бюджетних коштів і дасть змогу направити необхідні кошти на фінансову підтримку із сплати єдиного соціального внеску, для того щоб фермери і фермерські господарства стали легітимними платниками податків.

І тому, Ніно Петрівно, я маю до вас запитання: як після ухвалення цього закону буде перерозподілено ту неефективну і корупціогенну програму дотацій, яку ухвалив уряд, сільськогосподарським товаровиробникам? Дякую.

ЮЖАНІНА Н.П. Мені здається, якщо ми приймемо в цілому даний законопроект, вони вимушені будуть зробити це на підставі чинних норм закону. Зараз у них немає підстав для перегляду їхніх програм.

До речі, шановні колеги, ми дуже мало контролюємо програми щодо підтримки сільського господарства в Україні. Бо ми голосуємо за один рядок в бюджеті, а потім все відбувається на іншому рівні, на рівні підзаконних актів. Тому зараз нам треба бути уважними і таку підтримку виписувати безпосередньо в законі, тоді вона буде беззаперечно діяти.

І ще хотіла б сказати про таке. Ми знайшли модель, як, не відокремлюючи таких фізичних осіб від інших, вплести їх і надати їм можливість бути на єдиному податку, чого не було в попередньому, основному законопроекті. Видумувати для них окрему форму, окрему групу, що не підтримується ні МВФ, ні Міністерством фінансів, не можна. Тому нам треба було докорінно змінити весь...

ГОЛОВУЮЧА. Пані голово комітету, дякую вам за доповідь *(Оплески)*.

Переходимо до обговорення. Прошу представників фракцій записатися на виступ в обговоренні.

Запрошую до слова народного депутата Острікову від фракції «Об'єднання «Самопоміч». Прошу.

ОСТРІКОВА Т.Г. Шановні колеги! Ми сьогодні розглядаємо дуже важливий законопроект, який, як сказала голова Комітету з питань податкової та митної політики, дасть змогу всім українським фермерам отримати легальний статус, зареєструватися у державного реєстратора і стати на облік як платник податків. Ми даємо змогу сімейним фермерам зареєструватися і стати платниками єдиного податку четвертої групи.

Що потрібно для того, щоб утворити фермерське господарство? Це має бути сім'я, родичі першого ступеня споріднення. Вони повинні

мати у власності пай від 2 до 20 гектарів. Для того щоб зробити їх реєстрацію максимально простою, законопроектом пропонується, щоб вони уклали нотаріальну угоду, і саме тоді буде перевірено ступінь їхньої спорідненості. Якщо це фермер-одноосібник, він подає державному реєстратору один документ – декларацію. Цим законопроектом ми також вносимо відповідні зміни до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» і Закону України «Про фермерське господарство».

Окремо я хочу вам розповісти, які дуже болючі проблеми вирішуються цим законопроектом.

Перше. На сьогодні податкові органи абсолютно неправильно тлумачать закон і оподатковують нерухоме майно, що належить фізичним особам, зокрема фермерам, незважаючи на те, що таке майно звільнене від сплати податку на нерухоме майно. Податкові органи посилаються на те, що товаровиробник, який сплачує єдиний податок, може бути виключно юридичною особою. Таким чином вони створюють дискримінацію: якщо споруди сільськогосподарського виробництва належать фізичній особі, податкова здійснює донарахування і навіть виставляє податкові вимоги, а якщо майно належить юридичній особі, вони звільняються від оподаткування. Це абсолютно неправильна і дискримінаційна норма, неправильне тлумачення закону. Цим законопроектом дана болюча проблема вирішується, тому що у визначенні сільськогосподарського товаровиробника ми визначаємо, що це суб'єкт господарської діяльності, яким може бути і фізична, і юридична особа.

Друга вкрай важлива проблема, з якою сьогодні звертаються люди, – врегулювання питання місця сплати податку на доходи фізичних осіб від оренди паїв. Тому що може бути так, що агрохолдинг орендує паї, а ПДФО сплачує не за місцем розташування земельної ділянки, а за місцем своєї реєстрації. Це неправильно, тому що бюджет місцевої громади, на території якої знаходиться земля, недоотримує кошти. Ми цю ситуацію виправляємо, вирішуємо цю багаторічну болючу проблему, визначаючи, що податок на доходи фізичних осіб сплачується за місцезнаходженням земельної ділянки і від оренди, і від емфітевзису.

Тому прошу вас підтримати законопроект № 6490-д в редакції комітету. «Об'єднання «Самопоміч» голосуватиме «за». Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Кириленка від фракції «Батьківщина».

КИРИЛЕНКО І.Г. Фракція «Батьківщина». Друзі, я хочу повернутися до того, про що казав, коли ми почали розглядати аграрно-селянські чи селянсько-аграрні законопроекти.

Чого не вистачало нашій законотворчій роботі протягом усіх років незалежності? Ми приймаємо багато непоганих законів, інколи навіть просто прогресивних, і може бути величезна перспектива при виконанні цих нормативно-правових актів, але все стоїть на місці. Чому так? Не вистачає банально комплексного підходу і системності.

Зараз однозначно буде проголосований цей прекрасний законопроект, один або другий. Бо з чого починається мале підприємництво, на якому живе весь світ? З юридичного статусу, а потім – державна підтримка. За юридичний статус проголосували, про матеріальну базу вже почали говорити, про передачу землі і таке інше. Підтримка починається з податків – зараз проголосуємо. Але цього замало. Щоб у нас не вийшло, як у тому прислів'ї: «Колхоз создан – присылайте колхозников».

Наступний логічний крок – люди захочуть стартовий капітал. Де його взяти? Державний селянський банк, державний з великої літери, там не повинно бути грошей населення. Давайте віддамо те, що ми передбачаємо на дотації, вибачте, які погано пахнуть, на капіталізацію Державного селянського банку і під 2 відсотки річних будемо кредитувати сімейні ферми. Це зайнятість мільйонів людей! Чи багато треба для того, щоб розпочати бізнес на 2-3 гектарах чи на 5 гектарах? Та копійки треба. Сотні тисяч людей зможуть розпочати власну справу, не їдучи до Польщі в найми.

Безумовно, виробимо багато продукції, і що з нею робити? Друзі, тут одразу постає запитання: а Закон України «Про кооперацію» працює чи ні? Ні, бо кооперація обкладається податками. Не встигли створити, вже податки плати. Мертво, туди треба заглянути.

Кооперація – це мало. А переробка? Ще донедавна у нас в кожному районі працювали переробні підприємства, була вся необхідна інфраструктура, тепер немає нічого, завозимо на сотні мільйонів доларів. От вам імпортозаміщення! Це вже захист національного

виробника економічними методами. Світова організація торгівлі і Європейський Союз заперечень не матимуть.

І, звичайно, ще раз повторюю, страхування ризиків. Ви бачите, сьогодні на півдні засуха, треба селян підтримати. Для цього треба відшкодувати, щоб вони страхували свій врожай частково за рахунок державного бюджету.

Друзі, оце називається комплексно, системно. Голосуємо сьогодні за цей законопроект, а завтра, я звертаюся до Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин, до Комітету з питань податкової та митної політики: вносьте законопроект про створення Державного селянського банку, це стартовий капітал для селян, страхування. Друзі, і може, дійсно, ця реформа нам таки вдасться. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Кулініча від групи «Партія «Відродження», якому передав слово народний депутат Шипко.

КУЛІНІЧ О.І. Дякую. Виборчий округ № 147, Полтавщина. Шановні колеги! Це надзвичайно важливий законопроект, що надає податкові стимули для розвитку сімейних фермерських господарств.

Сьогодні платниками єдиного податку четвертої групи є тільки фермери, зареєстровані як юридичні особи. Ще 2016 року ми внесли зміни до Закону України «Про фермерські господарства» і дозволили створювати сімейні фермерські господарства у формі фізичних осіб – підприємців. Проте відповідних змін по Податкового кодексу не внесено. Ми зобов'язані цю помилку виправити.

Ще одна важлива новація, яка є в цьому законопроекті, – пільга із сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на 10 років. Однозначно це стимулюватиме створення сімейних фермерських господарств.

Тому давайте приймемо законопроект № 6490-д за основу та простимулюємо створення сімейних фермерських господарств в Україні. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Запрошую до слова народного депутата Давиденка від «Блоку Петра Порошенка». Будь ласка.

ДАВИДЕНКО В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (одномандатний виборчий округ № 208, Чернігівська область, політична партія «Всеукраїнське аграрне об'єднання «Заступ»). Шановні колеги, це дуже важливий законопроект. Хочу вам нагадати, що в 2016 році ми прийняли Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про фермерське господарство» щодо стимулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств», яким надали змогу створювати сімейні фермерські господарства, але податкових стимулів не було.

Хочу нагадати, що сьогодні майже кожне четверте господарство в Україні більше 80 відсотків своєї продукції виробляє для продажу, а не для власного споживання. Тому нам дуже важливо, щоб ця продукція безпосередньо, а не за якимись схемами, потрапляла на організовані ринки, щоб сімейні фермери могли продавати її законно.

Тому я погоджуюся із своїми колегами і прошу вас підтримати законопроект № 6490-д. Він опрацьований Комітетом з питань податкової та митної політики і найкраще врегульовує всі питання щодо сплати податків і діяльності сімейних фермерських господарств. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую вам.

Від Радикальної партії запрошуюю до слова народного депутата Мосійчука.

МОСІЙЧУК І.В. Радикальна партія Олега Ляшка. Мабуть, символічно, що саме сьогодні, в річницю перепоховання нашого батька Тараса, Верховна Рада України розглядає законопроекти, спрямовані на підтримку села, яке так любив і оспівував Тарас Григорович.

Водночас потрібен комплексний, програмний підхід. Наш лідер Олег Ляшко, вся команда Радикальної партії пропонує комплексну програму відродження сільського господарства в Україні. Її фундаментом є законопроект про внесення змін до Конституції України, який встановлює, що основою аграрного устрою України є фермерське господарство.

Крім того, ми пропонуємо запровадити аграрно-експортний збір, який буде стримувати вивезення сировини з України і дасть українським селянам роботу.

Ми пропонуємо запровадити заборону, і дякуємо Верховній Раді України за підтримку законопроекту в першому читанні, на використання в продуктах харчування пальмової олії, адже це сприятиме відродженню українського тваринництва.

У комплексі необхідно говорити про державну дотаційну допомогу, яку отримає кожний селянин на корову, незалежно від того, де він її утримує – у власному господарстві чи у фермерському, в розмірі не менше 5 тисяч гривень.

Окрім того, ми, український парламент, український уряд, маємо встановити мінімальну закупівельну ціну на молоко. Неприпустимо, щоб вода в магазині коштувала дорожче, ніж українське молоко.

У комплексі це дасть змогу відродити сільське господарство, дати українським селянам роботу, гідну заробітну плату, гідне соціальне забезпечення. На цьому стояла і стоїть команда Радикальної партії, наш лідер Олег Ляшко. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

І останній виступ – від фракції «Опозиційний блок» народний депутат Долженков. Прошу.

ДОЛЖЕНКОВ О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні колеги! Шановні громадяни України! Ми зараз розглядаємо, дійсно, ту законодавчу ініціативу, той законопроект, який спрямований на захист інтересів малого та середнього бізнесу в аграрній сфері.

У чому проблеми аграрної сфери України? Дуже низька додана вартість, вона є більш енерговитратною, найменш маржинальною. Відповідно – незначні податкові надходження, значні трудові ресурси, а отже, програє і суб'єкт господарювання, і країна загалом.

Цей законопроект спрямований на підтримку саме дрібних та середніх фермерів, сімейних фермерських господарств, які будуть зосереджені не на виробництві продукту з низькою доданою вартістю,

вони будуть спеціалізуватися на виробництві продукції з більш високою доданою вартістю – овочівництво, садівництво, скотарство тощо. Тому необхідно запровадити на законодавчому рівні податкові пільги шляхом внесення змін до Податкового кодексу України. Саме податкові пільги, спрямовані на розвиток інституту сімейного фермерського господарства, є необхідним заходом для його реалізації. Не просто оспівувати, кохати і говорити, що ми дуже любимо, а працювати в цій залі, створити необхідні умови для практичної реалізації.

Цей законопроект пропонує фізичним особам – підприємцям, які будуть здійснювати свою господарську діяльність в рамках сімейних фермерських господарств, стати платниками єдиного податку четвертої групи і запроваджує певні пільги щодо нарахування мінімального страхового стажу, щоб їхня діяльність мала вплив на отримання пенсії в майбутньому.

Законопроект має дуже гарну норму, відповідно до якої всі орендарі зобов'язані сплачувати податок з доходів за здавання фізичними особами в оренду (суборенду, емфітевзис) земельних ділянок і, виступаючи податковими агентами, утримувати податок на доходи з фізичних осіб – власників відповідних земельних ділянок саме за місцезнаходженням земельної ділянки. Тут мало хто про це говорив, але це, дійсно, дуже добрий меседж для місцевих бюджетів. Але, на жаль, не місцевих, тому що внаслідок бюджетної децентралізації ПДФО не потрапляє ні до сільських, ні до селищних, ні до міських рад, а буде потрапляти до об'єднаних територіальних громад. Нехай хоч так, все-таки це краще, ніж нічого. Раніше всі великі орендарі, сільськогосподарські корпорації сплачували цей податок за місцем своєї реєстрації, що не відповідає принципу соціальної справедливості та принципам децентралізації.

Фракція «Опозиційний блок», звичайно, підтримує зазначену законодавчу ініціативу, оскільки вона спрямована на реальну підтримку фермерських господарств на місцях. Тому закликаю всіх підтримати цей законопроект. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

І прошу записатися на виступи в обговоренні народних депутатів. Запрошую до слова народного депутата Ніну Южаніну. Прошу.

ЮЖАНІНА Н.П. Шановні колеги! Дякую за обговорення, яке ми щойно почули. Нам справді потрібна комплексна програма, комплексний підхід до підтримки тих малих господарств, які потребують найбільше уваги. Хочу сказати, що все-таки державна підтримка відбувається, і хоча ми не любимо, як ви сказали, слово «дотації», але зараз саме в рамках цього закону ми забезпечимо таку підтримку на оплату частини єдиного соціального внеску, яку так необхідно зробити.

І хочу ще раз наголосити, що це один із кроків, який ми робимо для того, щоб повністю детінізувати ринок сільськогосподарського виробництва, подолати зловживання в цій сфері. Тому що вироблена продукція, справді, надходить великим аграрним компаніям, які потім від себе продають її, отримують фінансовий зиск і віддають тільки частину коштів, яку вважають за необхідне, маленьким сімейним фермерським господарствам, які справді вклали всі свої сили у вирощування чи переробку якоїсь продукції.

Також хочу наголосити, що оскільки з податком на землю, який надходить до місцевих бюджетів, у нас ще є дуже багато прогалин, все-таки треба подивитися на те, щоб ті пільги, які надані на державному рівні щодо сплати податку на землю, спромогтися врегулювати через внесення змін до законодавства, до Податкового кодексу України, адже ми маємо чітко розуміти, що всі соціально незахищені верстви населення мають користуватися пільгами, а ті, хто зловживають і здають свою землю в оренду, не сплачуючи до місцевих бюджетів ні податок на землю, який, до речі, не буде сплачуватися навіть після того, як цей закон набере чинності, ні інших податків, які не платяться взагалі, до жодного з бюджетів... Ми маємо далі рухатися та впорядкувати це питання, надати об'єднаним територіальним громадам право повністю контролювати ринок обробки землі, для того щоб нарешті навести лад. Це наше спільне завдання, завдання для всіх фракцій. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Хланя.

ХЛАНЬ С.В. Виборчий округ № 185, Херсонщина. Шановні колеги! Ми сьогодні розглядаємо дуже важливий законопроект щодо

надання пільг сімейним фермам. Перше, що ми зробили, і я хочу подякувати Вадиму Івченку, який був рушійною силою у створенні умов для формування сімейних ферм, – створили організаційно-правову форму сімейних ферм, дали змогу юридично засновувати сімейні ферми. Сьогодні ми проголосували за поповнення земельного банку сімейних ферм. І зараз ми розглядаємо законопроект, який дасть можливість дрібним та малим фермерам легалізувати свою працю на землі. Ми надаємо їм можливість пільгового оподаткування, для того щоб вони могли легально продавати власноруч вирощену продукцію, щоб вони могли вкладати гроші в садівництво, овочівництво, тваринництво, для того щоб прибрати тіньовий ринок землі і земельного обробітку, щоб прибрати тіньовий ринок зерна і зернопродуктів, тому що велика кількість зерна продається за готівку, бо малий фермер не має змоги легалізувати свою працю на землі.

Тому цей законопроект дає стимул реєструвати сімейні ферми, дає стимул працювати у правовому полі, сплачувати податки і отримувати від держави ті пільги, які держава має надати дрібному фермеру, для того щоб забезпечити розвиток села. Ми дуже багато говоримо про розвиток села, але, на превеликий жаль, дуже мало робимо.

І сьогоднішній день є знаковим, тому що Верховна Рада України повернулася обличчям до дрібного фермера, повернулася обличчям до сільськогосподарського товаровиробника, який створює робочі місця на селі, який створює робочі місця у своїй громаді, наповнює її податками і формує своє майбутнє пенсійне забезпечення.

Дякую за увагу і прошу підтримати цей законопроект. Я є співавтором законопроекту № 6490, але прошу підтримати обидва законопроекти. Законопроект № 6490-д більш доопрацьований і буде логічним підтримати саме його. Дякую за увагу.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, зараз буде заключний виступ, потім, якщо хтось наполягатиме... Так, добре. І за кілька хвилин ми перейдемо до прийняття рішення. Будь ласка, запросіть усіх до залу. Голови фракцій, секретаріат, запрошуйте депутатів до залу.

Вадатурського Андрія Олексійовича увімкніть, будь ласка, мікрофон.

ВАДАТУРСЬКИЙ А.О., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (одноmandатний виборчий округ № 130, Миколаївська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Виборчий округ № 130. Шановні колеги, нам дійсно потрібно виправити помилку, яку ми допустили ще 20 років тому. Ми надали землю людям для того, щоб вони заробляли для себе якісь кошти, але ми не надали їм права легально працювати.

Тому, знаєте, коли виступаєш перед людьми, постійно задають одне запитання: коли вирішиться питання з одноосібниками? Чому?

По-перше, тому що громади не отримують коштів. Голова об'єднаної територіальної громади або голова районної адміністрації, або голова районної ради повинен бігати і вмовляти одноосібників заплатити хоч якісь кошти для потреб громади.

По-друге, одноосібники вимушені сьогодні йти в «тінь». Вони не можуть легально продати свою продукцію і отримують ціну на 20 відсотків менше ринкової, менше, ніж вони могли б отримувати, якби продавали свою продукцію легально.

По-третє, вони вимушені розвалювати легальний бізнес, у якого є певне податкове навантаження і соціальна відповідальність. Якщо ти сплачуєш податки, якщо ти соціально відповідальна компанія, ти не можеш конкурувати з тими, хто нічого не сплачує.

Тому ми сьогодні можемо системно підійти до вирішення цього питання і виправити цю помилку. Це, напевно, найбільший офшор у світі, тому що лише на півдні України є райони, де одноосібники обробляють до 75 відсотків землі, і з кожним роком їх кількість збільшується. Ми сьогодні можемо їх легалізувати, а також дати їм можливість спокійно розвиватися. Це і отримання кредитів, і вкладання коштів у переробку на місцях, і створення робочих місць на місцях, і податки, які будуть залишатися у громадах, щоб вони могли розбудувати інфраструктуру, вирішувати соціальні питання села. І тоді ми дійсно зможемо сказати, що зберігаємо українське село і даємо українському фермеру право працювати і розвиватися. Тому я звертаюся до народних депутатів з проханням підтримати ці законопроекти і нарешті вирішити це питання. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександра Кужель, будь ласка, 2 хвилини, і переходимо до прийняття рішення. Прошу всіх заходити до залу. Будь ласка, запросіть депутатів до залу. Прошу, пані Олександро.

КУЖЕЛЬ О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Найголовніше гасло в Європейському Союзі починається так: «Кожен день думай про мале – про малий бізнес, про мале фермерство». Тому що будь-яка демократія починається з середнього класу, саме там є свобода, там демократія.

Можу сказати як член команди «Батьківщини», який два з половиною роки не вилазить із сіл України, що ми так заборгували перед сільським населенням, що повинні, мабуть, тижнями приймати закони, які відновили б престижність життя і роботи на селі.

Насамперед хочу подякувати Комітету з питань податкової та митної політики і особисто депутату Южаніній: дякую за професійний підхід і розуміння проблеми. Я особисто буду голосувати за ваш доопрацьований законопроект, тому що він відповідає ідеології оподаткування, він відповідає тим потребам, які є сьогодні на селі. Бо це була наша провина, коли ми дозволили всіх одноосібників віднести до людей працевлаштованих, а потім держава для нарахування субсидії кожному члену сім'ї встановила дохід у три мінімальні заробітні плати, і ніхто з них не бачить субсидії. І ще багато-багато чого поганого наробили ми в селі.

Тому я хочу подякувати Івченку і всій команді, яка підняла цю тему, але після доопрацювання в комітеті законопроект дійсно став перлиною.

Я дуже прошу всіх піднятися, проголосувати за цей законопроект і віддати належне кожній людині, яка в такій важкій ситуації працює та дає нам змогу споживати вітчизняні продукти харчування. Вони не стоять з простягнутою рукою, не просять милостиню, вони працюють на Україну. Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, переходимо до прийняття рішення, прошу народних депутатів зайти до залу і зайняти свої робочі місця.

Колеги, я ставлю на голосування проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо стимулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств» ([№6490-д](#)) для прийняття, за пропозицією комітету, за основу. Першою я ставлю пропозицію, яку подав комітет. Отже, законопроект № 6490-д – за основу. Прошу проголосувати. Прошу підтримати. Голосуємо! Прошу підтримати.

«За» – 253.

Рішення прийнято.

Бажаю плідної підготовки до другого читання.

Колеги, щоб ми встигли ефективно розглянути наступне питання, це законопроекти [№ 7403-2](#) і [№ 7403-д](#), треба проголосувати за скорочену процедуру. Підтримайте, колеги, я прошу. Встигнемо за скороченою? Після перерви буде набагато важче голосувати. Прошу підтримати. Прошу проголосувати. Голосуємо!

«За» – 176.

Рішення прийнято.

Запрошую до доповіді народного депутата України Івана Володимировича Мірошніченка. Будь ласка.

МІРОШНІЧЕНКО І.В. Шановні українці! Шановні аграрії! Шановні колеги! Я буду звертатися до колег, тому що зараз вам приймати рішення. І хочу вас запевнити, що сотні тисяч аграріїв зараз дивляться, яке ми з вами приймемо рішення з цього питання.

Хочу вам нагадати, що 7 грудня 2017 року в напівтаємний спосіб були внесені зміни до Податкового кодексу України, якими ми скасували повернення ПДВ при експорті олійних і технічних культур – соняшнику, ріпаку, сої. Таким чином ми завдали товаровиробнику збитків, що еквівалентні 14-15 мільярдам гривень. Дуже часто запитують: звідки така сума? Я буду з вами говорити аргументовано, цифрами, тому що вам приймати рішення.

За даними Держстату України, у 2017 році українські товаровиробники виростили олійних культур на 124 мільярди гривень, з них 24 мільярди – ПДВ. Тобто якщо ми не повертаємо ПДВ, то він буде

автоматично зніматися з ціни при закупівлі. У такий спосіб ми завдаємо збитків товаровиробнику.

Чому 14-15 мільярдів? Хочу вам нагадати, що ми вже мали ситуацію, коли в 2014 і 2015 роках не повертали ПДВ на зернові культури та ріпак, тоді різниця в ціні сягала 100 доларів на кожній тонні ріпаку. У чому суть? Чому це відбувається? Ми всі по праву пишаємося олійною галуззю, але правда полягає в тому, що у нас є надлишки потужностей. Сьогодні маржа переробки є дуже низькою, але це нікому не дає права забирати прибутки у товаровиробника і вирішувати за його рахунок проблеми переробника.

Чому у нас є надлишки? У висновку Національної академії аграрних наук України і Асоціації «Укроліяпром»...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 30 секунд, завершуйте.

МІРОШНІЧЕНКО І.В. ...що ми маємо потужностей на 21 мільйон тонн при виробництві сировини 18 мільйонів тонн.

Ви всі пам'ятаєте, як реагували аграрії, вони страйкували, перекривали дороги, і ми внесли певні зміни. Тому цим законопроектом ми скасовуємо норму про скасування бюджетного відшкодування ПДВ тільки при експорті сої, ріпаку та соняшнику.

Хочу також додати, що даний законопроект підтримали 14 обласних рад своїми рішеннями.

Також хочу сказати два слова про альтернативний законопроект. Він надає змогу повертати ПДВ товаровиробнику. Звучить дуже гарно, але...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, 30 секунд.

МІРОШНІЧЕНКО І.В. ...та правда полягає в наступному: у нас не всі дрібні та середні фермери можуть бути експортерами. Для цього треба мати досвід, кошти, людей, мати логістику і багато іншого. Якщо ми проголосуємо за альтернативний законопроект, це буде менше зло, але все-таки зло: половина аграріїв не отримають відшкодування ПДВ, його отримають переробники, які матимуть...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, позиція зрозуміла.

Запрошую до співдоповіді голову Комітету з питань податкової та митної політики Южаніну Ніну Петрівну. Будь ласка.

ЮЖАНІНА Н.П. Шановні колеги! Я не буду довго пояснювати суть цього законопроекту. Щойно мій колега представляв позицію аграріїв, і ви абсолютно праві, лобіюючи інтереси аграріїв. Але наш комітет при розгляді даного питання комплексно аналізував ситуацію, зокрема і з точки зору переробників, які протягом трьох років пишуть подання до комітету, щоб завантажити свої переробні потужності, зробити повну переробку в Україні і додану вартість залишити тут. Тому при прийнятті бюджету ми з вами знайшли компромісний варіант – тимчасову норму про неповернення ПДВ, даючи при цьому можливість закінчити маркетинговий рік всім, хто посіяв на той момент сою, ріпак.

Проте ви вивели велику частину суспільства – тих, хто вирощує цю продукцію, – на вулиці, щоб знову підняти цю тему в залі. Розглянувши це питання, ми підготували доопрацьовану версію законопроекту, щоб надати можливість відшкодування ПДВ тільки тим сільськогосподарським товаровиробникам, які безпосередньо вивозять за межі України власноруч вирощену продукцію.

Ви кажете, що це вирішує питання наполовину. А ви усвідомлюєте, скільки зараз в аграрному секторі ходить фіктивного ПДВ у зв'язку з тим, що ми ще не закрили «сірий» ринок аграрної продукції? Зрозумійте, у нас скоро в бюджеті нічим буде автоматично відшкодовувати ПДВ. Тому що найбільші експортери на сьогодні – аграрії і там величезна сума, мільярди ПДВ, який двічі або тричі пропускається, а потім ще й відшкодовується з бюджету.

Тому я вас прошу, якщо ми шукаємо компромісне рішення, пропозиція комітету – підтримати законопроект...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 30 секунд, завершуйте.

ЮЖАНІНА Н.П. Тому пропозиція комітету – прийняти законопроект № 7403-д за основу і в цілому, щоб вже сьогодні зняти це «гаряче» питання. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, прошу записатися на виступи: два – за, два – проти. Пропоную лаконічніше обговорювати, щоб ми встигли в добрий час вийти на голосування.

Отже, від «Блоку Петра Порошенка» – Андрій Вадатурський. Увімкніть мікрофон.

ВАДАТУРСЬКИЙ А.О. Доброго дня! Виборчий округ № 130. Я прошу підтримати законопроект № 7403-2. Чому? Передовсім я не погоджуся з тим, що буде «дірка» з ПДВ і потрібно буде постійно контролювати. Наведу приклад: виробники, які купують дизельне пальне, також сплачують ПДВ, але не відшкодовувати їм ПДВ при експорті сировини з України і звинувачувати в тому, що вони працюють в «тіні», не зовсім правильно. Головне, тут потрібно підтримати ціну для внутрішньої переробки, тому що інакше перестануть вирощувати те, що звикли вирощувати, те, що вважають за потрібне.

До речі, приймати подібні законопроекти так, як це відбувалося в грудні, некоректно. Без обговорення, без думки аграріїв, виробників щодо майбутнього галузі такі проекти законів не повинні прийматися.

І взагалі, потрібно спочатку підтримати, легалізувати цей бізнес, а вже потім вирішувати, яку галузь потрібно підтримувати, це з одного боку. З другого боку – у нас є декілька переробників, яких ми постійно захищаємо, при цьому нехтуючи інтересами тих, хто дійсно виробляє, а не переробляє продукцію. Тому давайте підтримувати тих, хто працює на землі, а не тих, хто потім займається переробкою. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Від Радикальної партії – Лінько. Будь ласка.

ЛІНЬКО Д.В., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Радикальна партія. Сьогодні дуже важливий аграрний день, ми розглянули багато добрих законопроектів, зокрема щодо підтримки сімейних фермерських господарств, тому що саме вони, оці малі підприємства, є основою нашої аграрної галузі, тому що ті люди, які працюють на селі, які живуть там і обробляють свою землю, сьогодні відроджують село. І держава повинна надати всі важелі, всі інструменти для підтримки селян.

Сьогодні села вимирають. Сьогодні в селі вже складно знайти корову, свиню чи будь-яку іншу тварину. Тому Радикальна партія пропонує комплексно вирішити це питання – розробити стратегію, основою якої має бути внесення змін до Конституції України. Дуже шкода, що сьогодні, в цей аграрний день, не включили до порядку денного наш законопроект, який зареєстрований більше року тому і підтриманий більш як 150 народними депутатами, але не вноситься до порядку денного, про внесення змін до Конституції України, які назавжди закріпили б норму про те, що основою аграрного устрою України є фермерське господарство. І вже від цього потрібно відштовхуватися і розробляти решту законопроектів.

Ми також пропонуємо встановити сировинний збір. Ми повинні переходити від сировинної економіки до переробки і створення додаткової вартості тут, в Україні. Запровадження сировинного збору має на меті відродження тваринництва. Це дасть змогу відродити поголів'я корів на селі.

Законопроект, за який ми проголосували минулого тижня, щодо заборони використання пальмової олії у виробництві харчових продуктів, значно підвищить ціну на молоко, що дасть змогу відродити тваринництво.

Тому ми пропонуємо підходити до вирішення питання комплексно: прийняти нарешті проект закону про внесення змін до Конституції України, а решту законопроектів приймати вже згідно з Конституцією України. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Я вас поінформую: без рішення комітету жодне питання не може розглядатися на пленарному засіданні Верховної Ради України і відповідно не може бути включено до порядку денного.

Від фракції «Самопоміч» – Кіраль Сергій Іванович. Передає Роману Семенусі. Будь ласка, пане Романе.

СЕМЕНУХА Р.С. Фракція «Об'єднання «Самопоміч». Шановні колеги! Шановний пане Голово! З цієї трибуни можна часто почути палкі промови про підтримку аграрної галузі і фермерських господарств, проте насправді все інакше. Більше того, парламент своїм рішенням фактично дискримінує реальних товаровиробників та фермерські господарства – приймає рішення не відшкодовувати ПДВ при

експорті сої та ріпаку. Так звана підтримка зводиться до того, що в «бюджетну ніч» парламент своїм рішенням, на жаль, пограбував дрібних і середніх товаровиробників.

Те, що сталося 7 грудня, – це не просто помилка, вона має свою ціну. За попередніми розрахунками, лише за 2018 рік втрати аграрних товаровиробників становитимуть близько 18 мільярдів гривень. Ефект від таких дій буде простим: багаті стануть багатшими, а число дрібних та середніх зменшиться. І це відбувається в розпал сезону. Фактично, колеги, нашими руками, руками народних депутатів, заподіяні збитки 51 тисячі товаровиробників і фермерських господарств. А потім уряд гучно заявляє про підтримку аграрного сектору в сумі понад 6 мільярдів гривень.

Такі експерименти з економікою вже були в історії України, наслідки їх відомі: збитки для товаровиробників на мільярди гривень щороку, перекладання грошей з кишень виробників до кишень переробників, зміна структури виробництва, зменшення експорту, як наслідок – зменшення валютних надходжень і подальший тиск на національну валюту.

Дуже часто запитують: чим відрізняються ці два законопроекти? Дуже простими словами, колеги, вам поясню. Законопроект з літерою «д» фактично вирішує проблему на користь декількох десятків переробників за рахунок сотень тисяч людей, які працюють у дрібних і середніх фермерських господарствах. Тому фракція «Самопоміч» закликає підтримати законопроект № 7403-2, який виправляє злочинну помилку, допущену парламентом 7 грудня 2017 року, бо ПДВ треба повертати реальним товаровиробникам. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від фракції «Батьківщина» – Вадим Івченко. І я ще раз прошу бути лаконічними, щоб ми не затягли обговорення, бо від цього залежить кількість голосів.

Будь ласка, пане Вадиме.

ІВЧЕНКО В.Є. Шановні колеги! Шановні представники засобів масової інформації, українці! Знаєте, ми сьогодні гарно розпочали день. Але оскільки в деяких виступах казали про справедливість, я нагадаю: справедливість – це не запроваджувати невідшкодування

ПДВ з 1 січня. Я впевнений у тому, що більшість фракцій – за те, щоб ми залишали глибинну переробку в Україні. Більшість! І новий аграрний курс говорить про глибинну переробку продукції саме на території України.

Про що йдеться в законопроектах? Що не потрібно, коли є певні бізнес-процеси і бізнес-плани, голосувати за законопроекти про невідшкодування ПДВ з 1 січня. А потім, коли ми цю систему добили, термін перенесли на 1 вересня.

Колеги, у чому різниця? Перший законопроект пропонує на три роки звільнити експортерів соєвих бобів від сплати ПДВ, щоб за три роки товаровиробники могли підготуватися, взяти відповідні кредити, налагодити переробні потужності і вийти конкурентоспроможними на переробний ринок. Це нормально. Другий законопроект пропонує відшкодувати ПДВ товаровиробникам-експортерам – це теж крок вперед.

Однак «Батьківщина» наразі хоче запропонувати ще один варіант. Дрібні та середні фермери відповідно до другого законопроекту не зможуть отримати відшкодування ПДВ. Якщо ми запровадимо поняття кооперативів та їх об'єднань, яким будуть відшкодувати ПДВ нарівні з латифундистами і експортерами сої, ми вирішимо питання і дрібних та середніх фермерів. Тому пропоную комітету приймати за основу і в цілому, але з урахуванням пропозицій щодо введення поняття кооперативу та їх об'єднань. Дякую. «Батьківщина» це пропонує і буде підтримувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, зараз Кулініч (2 хвилини) і Лабазюк (1 хвилина), через 3 хвилини ми переходимо до голосування. Прошу запросити всіх до залу і приготуватися до прийняття рішення.

Кулініч, група «Партія «Відродження». Будь ласка.

КУЛІНІЧ О.І. Шановні колеги! Наша депутатська група буде підтримувати законопроект № 7403-д в редакції Комітету з питань податкової та митної політики, тому що ми вважаємо, що це абсолютно правильне компромісне рішення. Насправді тут питання значно глибше. Нам давно треба визначитися в державі, чи ми підтримуємо українського виробника, українського переробника, створюємо додану вартість, створюємо робочі місця, наповнюємо місцеві і державний

бюджети, чи ми й надалі будемо залишатися сировинним додатком всього світу. Ми – за перший варіант, тому що це правильно.

Є дискусія навколо того, що невеликі агровиробники не зможуть експортувати. Якщо мова йде про тих невеликих, які взагалі не є платниками ПДВ, то це абсолютно не принципово. Якщо мова йде про тих, хто не є платниками податків четвертої групи, це також зрозуміло, їм це не потрібно. Насправді склалася ситуація, коли більшість агровиробників працює в «тіні», тобто за готівку, і переробники цим, на жаль, користаються – формують обсяги, експортують продукцію та отримують відшкодування ПДВ.

Тому ми пропонуємо цю ситуацію докорінно змінити. Я вважаю, що цей варіант є компромісним, тому що він дає виробнику можливість обрати: або ти виробив і сам експортуєш, отримуєш відшкодування ПДВ, або, будь ласка, переробляй у переробника.

Ми провели аналіз і я хочу зазначити, що ціна на сою, наприклад, у порту Санкт-Петербурга (плюс експортний ПДВ) за останні три роки була нижчою, ніж на внутрішньому ринку. Тому 16 мільярдів – це абсолютно некоректні цифри, їх просто немає.

Тому давайте визначатися. Давайте підтримувати законопроект № 7403-д в редакції комітету, тому що це – курс на відродження нашої держави. Ми тоді виступаємо за українського виробника, за українського переробника. Підтримаймо додану вартість, підтримаймо наповнення місцевих бюджетів. Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Сергій Лабазюк (1 хвилина) і пан Долженков (1 хвилина), потім переходимо до голосування. Будь ласка.

ЛАБАЗЮК С.П. Виборчий округ № 188, Хмельниччина. Шановні колеги, що ми маємо на сьогодні? Нам, на превеликий жаль, знову доводиться виправляти помилку, яку ми вже зробили. Що було? Щойно аграрний сектор почав розвиватися... На сьогодні близько 60 відсотків у структурі сівозміни – це саме олійні культури, завдяки яким збільшувалися і надходження валюти до бюджету, і кількість робочих місць. І загалом ми збільшили обсяги виробництва аграрної продукції. Але щойно з'являється така можливість, ми шукаємо варіанти, як задушити оцю курку, яка несе нам золоті яйця.

Отже, два законопроекти є в порядку денному. Першим ми повертаємо ту норму, яка була. Дійсно, це те, чого вимагають аграрії, не потрібно було нічого змінювати. Другий законопроект – це менше зло, як сказав мій колега, але він дає змогу відшкодувати ПДВ тільки великим і, можливо, середнім експортерам. Дрібний виробник, на превеликий жаль, сам експортувати не зможе.

Тому депутатська група «Воля народу» закликає народних депутатів підтримати законопроект і повернути норму, яка діяла раніше і давала змогу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Долженков, 1 хвилина. Колеги, через хвилину переходимо до прийняття рішення. Зайдіть всі до залу, будь ласка.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Шановні колеги! Шановні громадяни України! Багато лунало тез щодо того, в чому різниця між законопроектами № 7403-2 та № 7403-д. Все дуже просто: прикриваючись захистом інтересів дрібних та середніх фермерів, чомусь не згадали про захист інтересів трейдерів. Так ось, законопроект № 7403-2 захищає інтереси трейдерів, які фактично перекупувають зернові, бобові культури та відправляють на експорт.

Законопроект № 7403-д – це дійсно компроміс, який був знайдений комітетом з метою захисту реального сільськогосподарського товаровиробника, для захисту інтересів тих, хто вирощує сільськогосподарську продукцію, та створення необхідних передумов для розвитку переробної галузі в Україні. Оскільки, як я вже казав, однією з особливостей аграрної галузі є низька додана вартість, ми підтримаємо законопроект № 7403-д.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Обговорення завершено, займайте свої робочі місця. Колеги, хочу нагадати, що у нас після цього питання є блок питань для включення до порядку денного сесії. Тому я продовжую засідання на 15 хвилин. Прошу всіх приготуватися до голосування. Першим я поставлю законопроект № 7403-д, за основу і в цілому. Таким є рішення комітету, і цю пропозицію я поставлю першою на голосування.

Отже, переходимо до прийняття рішення. Ставиться на голосування проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо деяких питань оподаткування податком на додану вартість операцій з вивезення за межі митної території України олійних культур» для прийняття за основу і в цілому (*Шум у залі*). Колеги, я ж сказав, першою ставлю пропозицію комітету, потім поставлю вашу. Голосуємо законопроект № 7403-д за основу і в цілому. Прошу проголосувати. Голосуємо! Прошу підтримати.

«За» – 225.

Рішення не прийнято.

Не встигли. Колеги, увага! Спочатку треба повернутися (*Шум у залі*). Добре, колеги, зараз я поставлю другий, потім повернемося.

Увага! Увага! Ставлю законопроект № 7403-2, а потім повернемося. Хто підтримує законопроект № 7403-2, прошу проголосувати (*Шум у залі*). А потім повернемося до законопроекту № 7403-д.

«За» – 110.

Рішення не прийнято.

Колеги, законопроект № 7403-д мав більше шансів. Я поставлю спочатку на повернення до законопроекту № 7403-д, а потім пропозицію комітету.

Отже, прошу підтримати пропозицію повернутися до розгляду законопроекту № 7403-д. Прошу проголосувати. Прошу підтримати. Голосуємо! Прошу проголосувати.

«За» – 253.

Рішення прийнято.

Повернулися. Тепер ставлю законопроект [№ 7403-д](#) за пропозицією комітету за основу і в цілому. Прошу голосувати. Прошу підтримати. Голосуємо! Прошу підтримати.

«За» – 249.

Рішення прийнято.

Колеги, не розходьтесь, включення до порядку денного сесії, я продовжив засідання на 15 хвилин. Колеги, залишайтеся на місцях. Якщо пройде, будемо голосувати.

Отже, перший законопроект із блоку питань для включення до порядку денного сесії – «Про внесення змін до Закону України «Про Збройні Сили України» щодо здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях» ([№ 8264](#)). Прошу підтримати включення до порядку денного сесії. Прошу проголосувати. Прошу підтримати. Голосуємо!

«За» – 172.

Рішення не прийнято.

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» щодо належного фінансового забезпечення державного сектору вугільної галузі» ([№ 8362](#)). Прошу підтримати включення до порядку денного сесії.

«За» – 165.

Рішення не прийнято.

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» та деяких інших законодавчих актів України» ([№ 8265](#)). Прошу підтримати. Прошу проголосувати за включення до порядку денного сесії. Голосуємо, колеги. Підтримаємо *ProZorro* і конкурси, це публічні закупівлі.

«За» – 180.

Рішення не прийнято.

Колеги, давайте підтримаємо хоча б проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік»» ([№ 8363](#)). Прошу проголосувати. Прошу підтримати.

«За» – 160.

Рішення не прийнято.

Колеги, можливо, ми проголосуємо хоча б за те, що треба для УЄФА? Павелко є в залі? Не проголосуємо. Тоді, колеги, я припиняю ставити на розгляд, просто зараз це не має перспективи.

Проте я продовжив засідання на 15 хвилин і нагадую, що у мене є заява від двох фракцій – «Блоку Петра Порошенка» і «Народного фронту». Вони готові замінити перерву на виступ. Я надаю 3 хвилини для виступу від двох фракцій Ірині Луценко. Будь ласка.

ЛУЦЕНКО І.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України у закордонних справах (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги! Достатньо серйозна ситуація склалася за останній місяць в освітній сфері. Сьогодні надійшло повідомлення про те, що в харківській школі (це вже четвертий регіон) розпилили якусь незрозумілу речовину на лінійці у школі. З отруєнням та із запамороченням діти були доставлені до лікарні.

Від двох фракцій і від усього парламенту звертаюся до Кабінету Міністрів України, прошу розглядати це як звернення всієї Верховної Ради України, з проханням дуже уважно і дуже серйозно поставитися до цієї тривожної ситуації. Ми дуже просили б Кабінет Міністрів створити міжвідомчу координаційну раду для того, щоб напрацювати механізм реагування на такі випадки. Ми не можемо допустити, коли у нас залишилося кілька тижнів до останніх дзвоників, коли всі школи України вийдуть на свято, побачити таку тривожну ситуацію.

Звертаюся від усього парламенту до Кабінету Міністрів України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Міністерства внутрішніх справ з проханням зорганізуватися і напрацювати механізм для того, щоб убезпечити дітей України від такої ситуації, яка складається, від хаосу, від паніки і від отруєння. Дякую. І прошу всіх підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Для оголошення 1 хвилина Ірині Геращенко.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дякую. Шановні колеги! До президії звернувся народний депутат Микола Люшняк, який попросив зачитати його оголошення, що під час голосування за законопроект № 6490 не спрацювала картка народного депутата Люшняка, який був «за» цей законопроект. Будь ласка, прошу врахувати це і мати на увазі, що депутат підтримував цей законопроект, але система не завжди працює у нас ідеально. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, ми завершили блок аграрних питань. Всі чотири питання, які запропонував комітет, були підтримані в залі. Це був

успішний розгляд аграрного блоку, я дякую всім членам комітету і авторам за професійну підготовку законопроектів.

Хочу повідомити, що на вечірньому засіданні ми розпочнемо роботу з розгляду законопроекту [№ 5512](#). Прошу голову комітету і автора Пашинського о 16 годині бути в залі, щоб ми змогли перейти до розгляду.

А зараз ранкове пленарне засідання Верховної Ради України оголошується закритим.

О 16 годині прошу всіх прибути до залу для продовження нашої роботи. Дякую.